Murska Sobota, 13. januarja 1955

OBMURSKI TEDNIK

Leto VII. — Štev. 2. — Cena din 10.—

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA OBMURJE

Izdaja časopisno in založniško podjetje »Naš tisk« M. Sobota. — Urejuje uredniški odbor. Direktor in odgovorni urednik Jože Vild. Uredništvo in uprava M. Sobota, Trubarjev drevored 2. — Čekovni račun pri podružnici NB FLRJ v M. Soboti št. 641-T-500. — Telefon št. 138. — Tisk Obmurske tiskarne v M. Soboti. — Naročnina: četrtletna 100, polletna 200 in celoletna 400 din. — Izhaja vsak četrtek. — Poštnina plačana v gotovini.

Pred otvoritvijo nove mlekarne v Murski Soboti

Vrsti novih industrijskih predelovalnih obratov, ki so bili zgrajeni po osvoboditvi v Prekmurju, se te dni pridružuje še nova mlekarna v Murski Soboti. Pravzaprav ob imenovanju tega obrata ne moremo govoriti zgolj o mlekarni, ki samo zbira in razpošilja mleko, temveč o pravem predelovalnem obratu, podjetju industrijskega značaja, ki bo zbrano mleko predvsem predelovalo. Najvažnejši proizvod podjetja bo mlečni prah — odtod tudi njegovo novo ime — potem pa še ostali standardni proizvodi mlekarstva, kakor sir, maslo in drugo. Za potrebe soboških potrošnikov pa bo novo podjetje polnilo specialne steklenice s pasteriziranim mlekom.

Z otvoritvijo nove mlekarne zaključujemo res dolgo obdobje izgradnje tega objekta, vendar dobivamo z njo najmodernejši in najlepši tovrsten obrat v Sloveniji. V njem bodo dnevno predelali do 30 tisoč litrov mleka.

Koristi tega obrata so za soboški okraj izredno velike. Z njim smo dobili podjetje, ki ima z ozirom na agrarnost okraja dobro surovinsko zaledje. Prekmurje, ki sicer nima pogojev za večjo industrijo, se je obogatilo z industrijskim podjetjem, ki ustreza njegovemu gospodarskemu razvoju in končno bo mlekarna v veliki meri vplivala tudi na nadaljnji razvoj živinoreje, predvsem v pogledu povečanja mlečnosti.

O novi mlekarni smo razmišljali že takoj po osvoboditvi, ko smo v večjem obsegu začeli z organiziranim zbiranjem mleka, do gradnje pa je prišlo v letu 1946. Petletni plan gospodarskega razvoja Prekmurja je predvideval zgraditev večje mlekarne v pravem pomenu besede in temu primerno so bili prilagojeni tudi načrti. Neprimeren teren je zahteval v tistem času precejšnje gradbene napore, vendar je kljub težavam, ki so bile tudi v pomanjkanju materiala, bila stavba v surovem stanju dograjena že v letu 1948. Ko bi morali na račun reparacij sprejeti stroje, je prišla ekonomska blokada od vzhodnih dobaviteljev. Nadaljevanje gradnje je zaradi teh okoliščin zastalo. Mlekarna je morala počakati na preusmeritev, predvsem pa na dovršitev važnejših objektov. Toda le za nekaj časa! Za nedovršen objekt se je začel zanimati Mednarodni dečji fond (UNICEF) in domači strokovnjaki, ki so ugotovili, da bi bilo zgradbo z manjšo adaptacijo moč odlično uporabiti za tovarno mlečnega prahu. Posebna komisija si je spomladi 1952. leta ogledala objekt in proučila še ostale ekonomske pogoje. Odločitev za to varianto je bila kmalu sprejeta. Z nadaljevanjem gradbenih del so še istega leta pričeli, istočasno pa so dobivali opremo, izdelano doma, in stroje — darilo Mednarodnega dečjega fonda. Stavbo so morali v srednjem delu dvigniti za eno etažo, razširiti so morali kotlovnico in zgraditi ostale stranske objekte, kakor transformatorsko postajo, črpalno postajo itd. Seveda tudi tokrat ni šlo brez težav. Nastale so predvsem z izpremenjenim načinom kreditiranja investicij in izvedbo nekaterih strokovnih del. Te ovire so nekajkrat pomaknile naprej predvideni rok dovršitve, končno pa so v tovarni decembra lanskega leta poizkusno izdelali prvi kilogram mlečnega prahu. Tovarna za proizvodnjo mlečnega prahu bo v soboto, 15. januarja slavnostno izročena svojemu namenu.

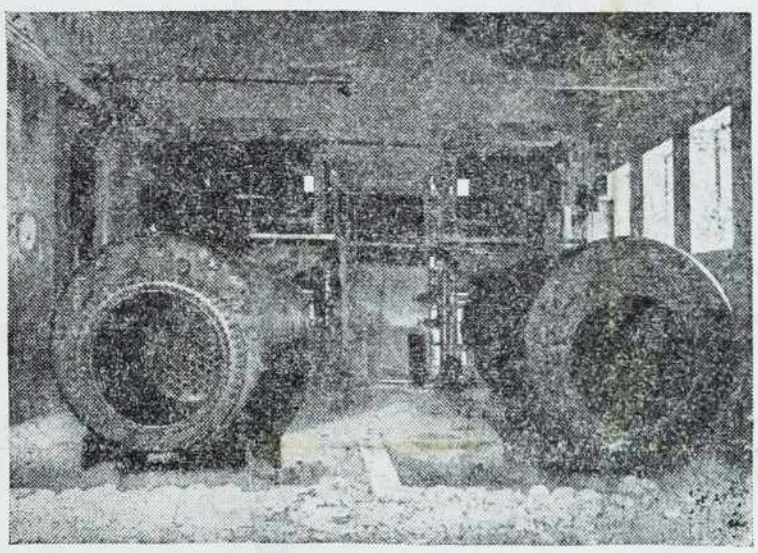

To je kratka zgodovina razmeroma dolgo trajajoče gradnje mlekarne v M. Soboti. Pa se ustavimo še pri nekaterih drugih podatkih. Tovarno je po projektih ing. Zupanca od vsega začetka gradil kolektiv gradbenega podjetja Sograd, stavbno pohištvo pa je izdelalo mizarsko podjetje Jelka v M. Soboti. Del

(Nadaljevanje na 4. strani)

OD TEDNA — DO TEDNA

Prijateljski obisk predsednika FLRJ maršala Tita Indiji in Burmi predstavlja za mednarodne odnose izredno važen dogodek, ki ga spremljajo z veliko pozornostjo po vsem svetu. Nekam odrinil je ostale dogodke s svetovnega prizorišča, ker mu po svoji pomembnosti še zdaleč niso kos.

Kljub temu nas je pretekli teden presenetil z dvema dogodkoma. Oba predstavljata plod miroljubnih prizadevanj v svetu in s tem samo še bolj utrjujeta zamisel o miroljubnem sožitju, katerega so jeli v vsakdanji praksi uveljavljati Jugoslavija, Indija in Burma. Po daljših pripravah, posebno po posvetovanjih obeh veleposlanikov v Moskvi, sta naša država in LR Kitajska sklenili navezati redne diplomatske stike. V ta namen bodo v Beogradu in Pekingu odprli veleposlaništva in uvedli konzularno službo.

Zahodni tisk je dalj časa pisal o teh pripravah. Pri tem je v glavnem omenil, da gre za logično nadaljevanje jugoslovanske miroljubne politike, ki išče sodelovanje z vsemi državami sveta. Seveda pa tudi ni manjkalo napadov na našo vlado, češ da se — podobno kakor pred meseci glede SZ in ostalih vzhodnoevropskih držav — spet približuje »kominformističnemu svetu«.

Že večkrat smo omenili, da tako lahko ocenjujejo pošteno jugoslovansko zunanjo politiko samo tisti, ki gledajo na svet z očali dveh nasprotujočih si blokov, vzhodnega in zahodnega, in ki si ne morejo zamisliti vsestranskega sodelovanja med državami z različnimi družbenimi sistemi. Tu ne gre za »podrejanje temu ali onemu vplivu«, temveč za mednarodno sodelovanje na načelih enakopravnosti, priznanja suverenosti, spoštovanja in nevmešavanja v tuje notranje zadeve. To so načela, ki jih zdrav razum danes ne more več zanikati ali jih obiti. Le-ta prodirajo vse bolj v mednarodno življenje in bodo slejkoprej odstranila pregrade, ki jih postavljajo na poti miru nespametni politiki v svoji neuvidevnosti ali nemiroljubni, po svetovni nadvladi ali kolonializmu težeči politiki.

Druga vesela novica prihaja iz Pekinga. Glavni tajnik OZN Dag Hammarskjöld je končal svoja pogajanja s kitajskim premierom Ču En Lajem in odpotoval v New York. V duhu sklepa Generalne skupščine bi se moral s kitajsko vlado pomeniti o zaprtih ameriških letalcih, ki jih je pekinško sodišče obsodilo »zaradi vohunstva«, vendar je, kot pravi uradno poročilo, načel s kitajskim premierom tudi »ostala vprašanja, ki so povezana z zmanjšanjem mednarodne napetosti«.

Skopo poročilo nam ne pove, ali je glavni tajnik OZN uspel s svojim glavnim poslanstvom. Na drugi strani kaže, da bo pekinška vlada obdržala stike z Združenimi narodi in po njih skušala doseči zboljšanje odnosov z ZDA. Zahodni tisk rad dokazuje, da je tudi ameriška vlada pripravljena spremeniti svoj odnos do Daljnega vzhoda. Odtod tudi izvirajo domneve, da je predsednik Eisenhower vedel za »drugi del« Hammarskjöldovega odposlanstva in ga odobril.

Združeni narodi so torej upostavili stike s Pekingom in s tem hkrati tudi dejansko priznali tamkajšnji režim. Ob teh spremembah celo del ameriškega tiska ugotavlja, da se ZDA ne bodo mogle več držati ob strani. Razvoj dogodkov na svetu kaže, da bo v kratkem tudi več azijskih in afriških držav na svoji skupni konferenci priznalo pekinško vlado, kolikor tega že niso storile doslej. To bo novo potrdilo treznemu zaključku, da mora največja država na svetu postati članica Združenih narodov in prevzeti nase pravice in odgovornosti, ki jih pred njo postavlja Ustanovna listina OZN.

Tudi predsednik ZDA Eisenhower je v svoji poslanici Kongresu opozoril na resnico, da je mednarodno sodelovanje nujno ne le zaradi koristi, ki jih imajo od njega druge države, temveč tudi zaradi koristi samih ZDA. Vendar pa iz poslanice še vedno vse preveč diha želja po politiki moči, ki temelji na orožju, ter naziranje, da mir na svetu še ni preveč zanesljiv. To so še izrazi nezaupanja, ki prevladuje v odnosih med državami vzhodnega in zahodnega bloka.

Najnovejši dogodki kažejo, da se sile miru in mednarodnega sodelovanja iz dneva v dan vse bolj krepe in dosegajo tudi velike uspehe. Ob njih se bodo morali resneje zamisliti politiki obeh blokov in kreniti po pametnejši poti.

Komuna v Križevcih pri Ljutomeru?

Zadnjo nedeljo je bilo v napolnjeni kinodvorani precej živahno. Volivci so poslušali poročilo zveznega poslanca o delu Zvezne skupščine, nato pa se živahno pogovarjali o bodoči komuni in okraju.

Po daljši razpravi so prišli do zaključka, da v Križevcih res nimajo vseh pogojev za komuno, vendar pa se bodo o tem pogovorili še prebivalci posameznih vasi in izrekli svojo dokončno besedo. V primeru pa, da bi v njihovem kraju vendarle bil sedež komune, potem bi se križevski komuni morda pridružil tudi del prekmurske vasi Dekležovje. To je tem bolj važno zaradi tega, da bi odpravili Muro kot umetno ločnico med obema obmurskima okrajema. Sicer pa je to stvar bodočih razprav in treznih razmišljanj. Drugače pa Križevci v vsakem pogledu težijo k Ljutomeru, kjer bo prav gotovo sedež komune.

Se prav posebno zanimivo pa je, da se večina volivcev križevske občine bolj ogreva za zvezo komun v M. Soboti, kakor po za ptujsko. Kako bodo stvari potekle, bomo do kraja spoznali koncem februarja, ko bomo tudi pri nas začeli ustanavljati komune. (nb)

Maršal Tito v Burmi

»Bridke preizkušnje, ki so jim bili izpostavljeni naši narodi v minuli vojni, in skupni boj za svobodo in neodvisnost so pripomogli, da so naši narodi skovali tesno medsebojno prijateljstvo. Po vojni se je še bolj okrepilo z njihovimi skupnimi težnjami, da bi si ustvarili človeka dostojno življenje in ohranili priborjeno neodvisnost in mir.«

To so bile besede predsednika Tita prebivalcem burmanskega mesta Mendalej, ki so ga podobno kakor v glavnem mestu Rangunu ter pozneje v Taung Džiju sprejeli nad vse toplo in prisrčno. Burmanski narodi so svojemu visokemu, ljubljenemu gostu prav v državi San dokazali, da so se v pretekli vojni posebno v tem delu države odločno borili proti japonskim zavojevalcem in pozneje, po končani drugi svetovni vojni, proti ostankom razbite Čang Kajšekove armade, ki se je umaknila za burmanske meje ter snovala nove napade na zakonito pekinško vlado.

Ljudstvo Burme še ni povsem odstranilo sledov vojne, vendar jih odločno in vztrajno odstranjuje. Prizadevanja po obnovi so najtesneje povezana s socialistično izgradnjo dežele. In prav želja, da bi čimprej zgradili socialistično skupnost svobodnih ljudi, še posebno povezuje naše narode z Burmo. Socialistična načela v mednarodnih odnosih pomenijo hkrati ona napredna načela, na katerih temelji tudi zunanja politika naše države: enakopravnost, medsebojno spoštovanje, vsestransko sodelovanje in nevmešavanje v tuje notranje zadeve. Ta načela sta v skupni poslanici pred dnevi poudarila predsednik Tito in indijski premier Nehru kot podlago mednarodnega sožitja, ki ne pozna ideoloških in družbenih razlik, burmanski voditelji pa jih v celoti sprejemajo in odobravajo.

S predsednikom Titom prihaja nova misel iz Evrope, je poudaril burmanski tisk, ki je ne obremenjujejo kolonialni ali kakršnikoli drugi predsodki iz preteklosti. Zato predstavlja Maršalov obisk tudi več kot navaden obisk glavarja ene od držav na svetu. Tudi razgovori z burmanskimi najvišjimi predstavniki ne bodo samo poglobili medsebojnega sodelovanja med dvema državama, temveč pokazali ostalim državam sveta, po kaki poti naj krenejo, da bosta mir in svetovna varnost v resnici postali nedeljivi del v mednarodnih odnosih. To bo obsodba politike blokov in nevarnosti, ki se za njo skrivajo, hkrati pa poziv vsem naprednim silam, naj prevzamejo načela miroljubnega sožitja kot osnovna načela za sodelovanje v svetu.

5. JUNIJA LETOS V LJUTOMERU — velika proslava „Prlekija - deset let v svobodi"

PROSLAVA BO POSVEČENA TUDI 20. OBLETNICI VELIKIH DOGODKOV NA LJUTOMERSKIH ULICAH. — NASTOP ŠTAJERSKIH GASILCEV. — PRED TISOČIMI UDELEŽENCI SLAVJA BO PEL 500-ČLANSKI PEVSKI ZBOR. — VELIKO ZANIMANJE ZA PROSLAVO TUDI V SOSEDNIH OKRAJIH IN BRATSKI HRVATSKI.

Letos 5. junija bo Ljutomer s svojo širšo okolico slavil 10. obletnico osvoboditve in 20. obletnico velikega demonstrativnega zborovanja na ljutomerskih ulicah, organiziranega po skupini tedanje Ljudske pravice. Za veliko slavje se ne zanimajo zgolj prebivalci Prlekije, marveč tudi sosednih okrajev in bratske Hrvatske.

Že samo po sebi pomembno svečanost ob značilnih obletnicah bodo podkrepili s svojim nastopom tudi štajerski gasilci. Zanj je dal pobudo organizacijski odsek Okrajne gasilske zveze. Prvi medokrajni gasilski festival naj bi bil dostojen uvod v prireditve II. republiškega gasilskega festivala v letu 1956. Na festivalu naj bi obvezno sodelovala društva ptujske, soboške in ljutomerske gasilske zveze, neobvezno in v skladu s finančno zmogljivostjo pa tudi društva iz drugih predelov Štajerske in sosednih hrvaških okrajev Čakovec in Varaždin. Na festivalu bi se hkrati pripravili za sodelovanje na proslavi 100-letnice varaždinskega gasilskega društva.

Pri okrajnem odboru SZDL so imenovali pripravljalni odbor, v katerem so zastopniki množičnih organizacij. Posebne komisije — za propagando in tisk, prehrano in prenočišča, tehnično izvedbo, okrasitev mesta in slavnostnega prostora — so že pričele z delom.

V načrtu so prireditve v vsem tednu pred glavno proslavo. Tekmovale bodo dramatske, folklorne in pevske skupine. Medokrajno gasilsko tekmovanje bodo izvedli po programu, ki ga bodo izdelali poveljniki na festivalu sodelujočih gasilskih zvez in društev. Na predvečer proslave bodo v bližnjih prosvetnih domovih in dvoranah slavnostne akademije, na katere se prosvetna društva že sedaj pridno pripravljajo.

Na dan glavne proslave bo dopoldne velika gasilska parada. Sodelovalo bo okrog 3000 uniformiranih gasilcev — članov, članic in pionirjev, več sto članov društev »Partizan«, kulturnoprosvetnih društev s podeželja, Svobod, Protiletalske zaščite, Rdečega križa in predvojaške vzgoje. Po paradi bo v Parku prvega slovenskega tabora veliko politično zborovanje. Tokrat bo okrajno vodstvo SZDL poklonilo novo zastavo Okrajni gasilski zvezi Ljutomer.

V popoldanskem kulturnem programu bodo nastopili združeni pevski zbori, ki bodo šteli okrog 500 članov, godbe na pihala, vrste telovadcev »Partizan« in gasilcev. Gasilci sosednega ptujskega okraja so že rekli možato besedo: nastopilo bo 200 članov in članic v narodnih nošah. Izvedli bodo vaje z rutami. Druga skupina 200 gasilcev tega okraja pa se bo predstavila občinstvu v vajah z lestvami. Gasilci s področja Križevec in Verženja pa so sklenili, da bodo v paradne vrste vključili četo konjenikov. Kc

Cankova za veliko proslavo

Občni zbori vaških organizacij SZDL v naši občini so nam dali povod in priporočilo za priprave na proslavo 10-letnice osvoboditve. Tudi obč. konferenca SZDL je sprejela sklep, katerega končni smoter je, da bi se tudi v naši občini razgibalo življenje in delovanje. Priprave se bodo odvijale v znamenju gospodarskih in kulturnih akcij v sleherni vasi. Vaščani posameznih vasi so se že dogovorili, kaj vse bodo napravili do proslave. Gradili bodo ceste in povečali napore pri elektrifikaciji svojih naselij. Svoje zmage bodo po uspešnem zaključku akcij dostojno proslavili. Skratka: ni je vasi v občini, ki se ne bi že zdaj vneto pripravljala na to pomembno manifestacijo.

O podrobnostih pa več prihodnjič! V. K.

VREMENSKA NAPOVED
za čas od 14. do 23. januarja

Sredi druge polovice tekočega tedna (okrog 14. jan.) in v drugi polovici prihodnjega tedna padavine. V ostalem suho in razmeroma milo vreme. Močna ohladitev in nastop mraza pričakujemo okrog 19. januarja.

NOVE OBČINE — KOMUNE

VELIK NAPREDEK V NAŠEM RAZVOJU

Zadnje dni ni v Prekmurju sestanka, niti resnejšega razgovora med ljudmi, kjer ne bi padla tudi beseda o komunah.

Ves naš razvoj, od prvih narodno-osvobodilnih odborov, ki smo jih v Prekmurju volili šele leta 1945, do krajevnih ljudskih odborov in sedanjih občin, pomeni vedno večjo udeležbo delovnih ljudi pri odločanju v državnih in tudi družbenih vprašanjih. Ni več župana, niti biró bačija, ki je nekoč imel prvo in zadnjo besedo; danes mora vsak odbornik polagati račun svojega dela, kakor tudi dela občinskega ljudskega odbora, svojim volivcem. Delo občinskega ljudskega odbora in njegovih organov je pod stalno kontrolo volivcev, ki imajo pravico, da na svojih zborih potem tudi povedo svoje mnenje in stavijo predloge za izboljšanje dela svojega ljudskega odbora in njegovih organov.

Že danes, ko smo takorekoč šele začeli z delom občinskih ljudskih odborov, so vidni veliki uspehi v razvoju samouprave delovnega človeka v občini. Na mnogih sejah občinskih odborov in svetov je že padlo vprašanje, zakaj vendar vse posle, ki bi jih lahko reševali oni, se rešujejo na okraju. Tako vprašanja, zakaj se ne prenese na občino izdajanje gradbenih dovoljenj za manjše gradnje in popravila itd. Občinski ljudski odbori so ustanavljali podjetja, toda imeli so zelo malo pravic do udeležbe pri njihovem dohodku.

Razvoj delavskih svetov v naših podjetjih, delovanje zborov proizvajalcev okrajnih ljudskih odborov in skupščin in vsi navedeni pojavi v naših občinah so nam jasno nakazali, da moramo nadalje razvijati ljudske odbore naših občin in okrajev in sicer v smeri, da bodo reševali čimveč zadev, ki so jih doslej reševali okraji. Potem bo človek uredil na občini v glavnem vsa vprašanja in bo imel na okraju zelo malo opravka, skoraj toliko, kot ga je doslej imel v Ljubljani. S tem, da bodo prenešene na občinski ljudski odbor nove pristojnosti, saj bo n. pr. v sklopu občine tudi svet za notranje zadeve, sodnik za prekrške, dalje zadev iz področja vojnega odseka itd., se bodo morali tudi občinski ljudski odbori pojačati z zelo dobrim uslužbenskim aparatom. S prevzemom novih pristojnosti bodo porasli tudi izdatki, a najpažnejše pa je, da bo poraslo soodločanje ljudi, kajti odslej bodo oni sami odločali o mnogih vprašanjih, bodisi na zborih volivcev, v različnih komisijah, svetih ali na sejah ljudskega odbora.

Začenjamo z ustanavljanjem novih občin; te bodo drugačne od dosedanjih po vsebini svoje pristojnosti in zdaj, v diskusijah, ko jih pripravljamo, jih nazivamo s tujko komuna, kar pa je le izraz za našo občino. Čim bodo pa formirane nove občine, bo naziv občina ostal naprej. Nekateri so padli pod vplив tega ali onega in vidijo ob ustanavljanju novih občin to, česar normalni človek ne vidi: češ, občine (komune) so neka nova oblika za ustanavljanje delovnih zadrug in še kaj podobnega iz stare šare. Nova občina nikomur ne jemlje lastništva nad zemljo, temveč pomeni le razširitev naše samouprave. Z ustanavljanjem komun bo seveda ravno zaradi večjega sodelovanja volivcev pri odločanju o večih stvareh odklenkalo različnim »komandantom«, ki so še doslej »gospodarili« s svojimi birokratskimi metodami tu in tam po ljudskih odborih. Ker bo imela nova občina večje pristojnosti, pa tudi večje materialne potrebe, bo njeno področje moralo tvoriti neko gospodarsko zaokroženo celoto, ki bo tudi imela pogoje za tak gospodarski razvoj, da bo lahko dajala tudi precej sredstev za ustanavljanje socialističnih obrtnih delavnic, podjetij, ki bodo služila za napredek kraja, okraja in celotne skupnosti.

V Prekmurju smo sicer že precej govorili na splošno o komunah in o skupnosti komun; a konkretno, kje naj bodo komune in skupnost komun, pa še nismo diskutirali, ker je nekaj časa prevladovalo mnenje, naj nekoliko počakamo na izkušnje, ki jih bodo imeli pri tem gospodarsko razvitejši predeli: Gorenjska, celjsko in mariborsko področje.

Levi in desni breg Mure spadata skupaj

Čeprav še ni bilo konkretne diskusije, kakšna naj bo skupnost komun, ki bi teritorialno zajela tudi Prekmurje, bila pa je pri mnogih Prekmurcih že davna želja, da bi z ustanavljanjem komun in skupnosti komun povezali Prekmurje tudi upravnopolitično s sedanjim Ljutomerskim okrajem v Obmursko skupnost komun. Levi in desni breg Mure spadata skupaj, kot n. pr. nikdar doslej še nikomur ni prišlo na misel, da bi trdil in dokazoval, da področje na levem in desnem bregu Drave v ptujskem okraju ne tvori neke gospodarske celote. Na obeh bregovih Mure so pogoji, da se razvije v Obmurju predelovalna industrija: polja so povsod, na levem bregu več, na desnem manj, na enem bolj, na drugem manj rodna. Sadovnjaki so v obeh okrajih in v Ljutomeru in v Soboti sta že zgrajeni pulpni postaji, ki sta lahko osnova za predelovalno industrijo; nafta teče na levem bregu, lendavski beli rudarji jo iščejo tudi na desnem, na Kogu in drugod. Prebivalci levega brega se borijo z elementarno silo Mure enako kot prebivalci Razkrižja in drugih vasi desnega brega. Prebivalci levega brega so se preselili in danes živijo v večjem številu po vaseh desnega brega in obratno, zemljo imajo eni tam in tu. Najlepši dokaz povezanosti teh dveh bregov pa je zgodovina borbe delovnega človeka. Prva številka Ljudske pravice, ki je izšla v Lendavi, je združevala in zbliževala prebivalce z obeh bregov, pri velikih manifestacijah naprednih ljudi, katerih dvajseto obletnico bo proslavljal v letošnjem juniju Ljutomer, so sodelovali tudi napredni ljudje iz Prekmurja. Povezanost je rasla iz leta v leto, a najlepša se je skovala v času NOB in to v prvih dneh. Narodni heroj Vinko Megla je delal v Prekmurju in tukaj bil tudi ranjen, a Kuhar Štefan-Bojan je bil zelo agilen sekretar in tvorec prvih odborov OF in skupin na radgonsko-ljutomerskem področju. In spomnimo se še ostalih imen. Bojana Červiča in drugih. Torej niti okupator z dvojnimi stražami, z bodečo žico in Muro, ni mogel preprečiti, da se ne bi povezovalo ljudstvo z levega in desnega brega v borbi za skupno lepšo bodočnost.

Predlog, o katerem naj razpravljajo vsi prebivalci

Komisija Okrajnega ljudskega odbora za proučevanje pogojev za ustanovitev novih občin (komun) je izdelala v decembru prvi predlog, ki je imel dve varianti in sicer po prvi bi bile v Prekmurju le štiri občine in to okrog Lendave, Murske Sobote, Šalovec in Grada; a po drugi pa bi naj bila še ena občina med Soboto in Lendavo, to je okrog Turnišča ali Beltinec. Komisija pa je po diskusiji na zadnji seji Okrajnega odbora SZDL izdelala nov predlog, ki ga sedaj objavljamo. Ta predlog ni nekaj definitivno določenega in o njem naj diskutirajo vsi prebivalci Prekmurja in tako najdejo najboljšo rešitev za teritorialno področje novih občin. Komisija je navedla vse podatke, ki kažejo na gospodarsko moč in dohodek posameznega področja, ki naj bi ga zajela nova občina. Kje naj bo sedež občine in kam naj pripada posamezna vas, pa bodo morali odločiti volivci sami, predvsem tam, kjer so ta vprašanja sporna. V razpravah, ki bodo in tudi morajo zajeti vse naše vasi, bodo morale organizacije SZDL paziti, da ne bi ustvarjali »javnega« mnenja poedinci zaradi svojih osebnih koristi, ali pa poskušali vlačiti na dan kake stare mejne in druge nesporazume med posameznimi kraji. Jasno se moramo zavedati, da nova občina pomeni v našem razvoju velik napredek in napačno bi bilo tudi pozabiti, da so nam še mnoge sedanje majhne občine komaj, komaj životarijo, in tako bi vsaka ozkost, pa tudi kakršnokoli prisiljevanje, bilo škodljivo in bi se nam pozneje celo maščevalo.

V novi občini, ki naj zajame večje gospodarsko področje, bodo občinski ljudski odbori ustanovili za poedine vasi, kot je to tudi razvidno iz predloga, krajevne odbore. Na sedežu teh krajevnih odborov bo obstojala krajevna pisarna. Ti krajevni odbori bodo reševali vrsto vprašanj, ki zadevajo neposredno te kraje, kot n. pr. popravilo cest, mostov, predlagali bodo skrbnike za osebe, ki jih morajo imeti in poleg tega še vrsto drugih vprašanj, ki jim jih bo določil občinski ljudski odbor s svojim statutom. V krajevni pisarni, ki bo pod kontrolo krajevnega odbora, pa bo državljan urejal del teh poslov, ki jih je doslej urejal na občini.

Komisija pa še ni izdelala neke organizacijske sheme, koliko uslužbencev naj bi imela nova občina, pač pa bo to naredila v prihodnjih dneh.

Obmurska skupnost komun bi bila najprimernejša

V Prekmurju je bila težnja, naj se ustanovi Obmurska skupnost komun, kar bi pomenilo velik gospodarsko-politični napredek za to celotno področje, toda doslej je bilo za to koncepcijo malo razumevanja pri nekaterih tovariših v Ljutomeru (ali pa skoraj nič). Obmurska skupnost komun, brez kakršnihkoli osebnih prizvokov in koristi, bi bila tudi politično in gospodarsko najboljša rešitev za razvijanje komun na področju sedanjega ljutomerskega in murskosoboškega okraja.

Poleg tega predloga pa je bilo na zadnji razširjeni seji Okrajnega odbora SZDL v Soboti tudi nekaj razprave o tem, da bi se združili v eno skupnost komun vsi vzhodno-štajerski okraji s sedežem v Ptuju. Po mojem mnenju pa ta skupnost komun s sedežem v Ptuju predstavlja slabšo gospodarsko in politično rešitev kot pa obmurska skupnost komun, kajti Ptuj za zaledje ostalih dveh okrajev ne predstavlja nekega gospodarskega, niti političnega centra, in to tudi nikdar ni bil. Ta skupnost komun tudi ni neka gospodarsko zaključena celota, ker je pač Ptujsko polje sredina in zaključek ravnine, ki spada z gornjim delom sedaj že upravno k Mariboru in tja tudi v celoti teži. Ptuj nikdar ni vezal naše Prekmurja, niti severnega dela ljutomerskega okraja, pač pa nasprotno je vse to področje s Ptujem vred vedno težilo k Mariboru kot svojemu centru. Menim, da je umestneje, da se v primeru, če ni pogojev niti razumevanja za Obmursko skupnost, ta celotni predel priključi k Mariboru, kamor teži in kamor je tudi navezan gospodarsko in kulturno.

Toda o vsem tem naj razpravljajo volivci, naj najdejo razumevanje tako, da bo ustanavljanje komun pomenilo tudi na tem področju močan korak naprej v socializem.

Vanek Šiftar

Bodoči okraj — skupnost komun

A kako pa bo z okrajem, se sprašujejo mnogi? Dosedanji okrajni ljudski odbori bodo zgubili precej poslov iz svoje pristojnosti in v bodoče bodo v glavnem obdržali le funkcijo planskega usmerjanja posameznih občin svojega področja in jih povezovali preko družbenega plana, skrbeli bodo za razvoj gospodarsko manj razvitih občin, vršili nadzor nad zakonitostjo dela občinskih ljudskih odborov svojega področja in imeli bodo v svojem sestavu nekaj inšpekcij, ki jih občine ne bi mogel imeti. Ta novi okraj imenujemo sedaj, ko ga še ustvarjamo, skupnost komun; toda po ustanovitvi mu bo ostalo dosedanje ime, seveda vsebina tega OLO pa bo bistveno različna od dosedanje. Razumljivo je, da tak okraj mora zajeti tudi neko gospodarsko področje, ki tvori zaključeno, medsebojno povezano celoto in ki ima tudi vse pogoje, da se lahko gospodarsko razvija in krepi.

PRED FORMIRANJEM KOMUN V PREKMURJU

POKRAJINA NAJ BI IMELA OSEM KOMUN

Pretekli teden je »Obmurski tednik« objavil kratko vsebino razprave in sklepov razširjene konference Okrajnega odbora SZDL in Okrajnega komiteta ZKS, na kateri so največ razpravljali o komunah. Komisija pri OLO za formiranje komun je pred to konferenco izdelala osnutek predloga za komune v soboškem okraju in je predvidela 4 do 5 komun ali bodočih občin v Prekmurju. Na razširjeni seji pa so predlagali, naj bi bilo pri nas več komun, morda 7 ali celo 8. Komisija Okrajnega ljudskega odbora e pretresla tudi ta predlog in izdelala nov osnutek za 8 komun. Novi predlog je v nadaljevanju tega članka v celoti objavljen. S tem pa še nikakor ni rečeno, da bodo komune ostale takšne, kakor so v načrtu. Preden bodo sprejeti dokončni sklepi o komunah pri nas, bodonaši volivci razpravljali o tem na svojih zborih in bo tam gotovo sproženih mnogo novih predlogov in popravkov. Pri tem pa se moramo zavedati, da je treba temeljito premisliti, preden predlagamo nekaj drugega in da pri tem ne bomo gledali samo svojih osebnih potreb, temveč se moramo ozirati na skupne potrebe, koristi vasi in naselij, kakor tudi sedanjih občin.

Predvsem pa opozarjamo na to, da ne bi silili preveč h komuni v Soboti ali Lendavi, ker bi ti dve bili potem preveliki, ostale pa bi bile majhne in gospodarsko prešibke. Nikjer tudi ni rečeno, da jih mora biti prav 8 po številu, lahko jih bo tudi manj. Poleg navedenega pa je treba upoštevati tudi to, da bi morda v začetku bilo umestno formirati več komun, ki bi se pozneje lahko združile, nikakor pa že sedaj ne bi smeli preseči številke 8.

KOMISIJA ZA FORMIRANJE KOMUN PRI OLO M. SOBOTA

PREDLOG

za novo upravno teritorialno razdelitev okraja Murska Sobota

na občine - komune

Po tem predlogu bi bilo na sedanjem teritoriju okraja Murska Sobota osem občin (komun) in sicer:

1. Občina (komuna)

Lendava

s sedežem v Lendavi in ki bi obsegala:

občine (del — vasi)	Število preb.	Nar. doh. v 000 din
a) Obč. Lendava v celoti	8.910	512.861
b) Obč. Gaberje v celoti	3.364	51.870
c) Obč. Polana v celoti	2.167	35.676
Skupaj	14.441	600.307

Na področju bodoče občine Lendava predvidevamo naslednje krajevne odbore:

Krajevni odbor:	Obsega naslednje vasi in zaselke:
a) Mostje	Staro Mostje, Novo Mostje, Banuta
b) Dolga vas	Dolga vas, Dolgovaške gorice
c) Dolina	Dolina, Čentiba, Pince vas, Pince kolonija, Benica
č) Petišovci	Petišovci, Petišovci kolonija, Trimlini
d) Gaberje	Gaberje, Gor. Lakoš, Dol. Lakoš, Kapca, Kot
e) Hotiza	Hotiza
f) Vel. Polana	Vel. Polana, Mala Polana, Brezovica

Lendava in Lendavske gorice so navezane neposredno na občinski ljudski odbor Lendava.

Na področju te občine bi bile 2 krajevni pisarni in sicer: 1. Krajevna pisarna Gaberje — za krajevne odbore Gaberje in Hotiza in 2. Krajevna pisarna Polana za krajevni odbor Vel. Polana. Vsi ostali krajevni odbori bi bili navezani neposredno na pisarno občine (komune) Lendava.

Področje občine obsega 12.401 ha skupne površine, od tega 9.864 ha obdelovalne površine.

Na področju občine je: 3 industrijski obrati, 16 obrtnih obratov soc. sektorja, 160 privatnih obrtnih obratov, 7 gostišč, 3 kmetijske zadruge, 2 kmetijski gospodarstvi, 11 trgovskih obratov. Prosvetne ustanove: 2 nižji gimnaziji, 5 osemletnih šol, 5 osnovnih šol, 2 kmetijsko-gospodarski šoli, 1 vajenska šola raznih strok, 1 vrtec in 1 dijaški dom. Zdravstvene ustanove: zdravstveni dom v Lendavi s splošno ambulanto, šolsko polikliniko, zobno ambulanto, protituberkulozni dispanzer in sanitarna inšpekcija.

2. Občina (komuna)

Turnišče

s sedežem v Turnišču, Dobrovniku ali kakor se bodo domenili volivci, ki bi obsegala:

občine (del — vasi)	Stevilo preb.	Nar. doh. v 000 din
a) Obč. Turnišče v celoti	3.604	63.530
b) Obč. Dobrovnik v celoti	4.244	89.624
c) Obč. Bogojina v celoti	2.186	46.383
Skupaj	10.034	200.537

Na področju bodoče občine Turnišče predvidevamo sledeče krajevne odbore:

Krajevni odbor:	Obsega naslednje vasi in zaselke:
a) Genterovci	Genterovci, Kamovci, Radmožanci
b) Kobilje	Kobilje
c) Dobrovnik	Dobrovnik, Žitkovci, Strehovci
č) Bogojina	Bogojina, Bukovnica, Ivanci
d) Filovci	Filovci
e) Renkovci	Renkovci
f) Nedelica	Nedelica
g) Gomilice	Gomilica

Kraj Turnišče je navezan neposredno na občinski ljudski odbor Turnišče.

Na področju te občine bi bile 2 krajevni pisarni in sicer: 1. Krajevna pisarna Dobrovnik — za krajevne odbore Dobrovnik, Kobilje in Genterovci in 2. Krajevna pisarna Bogojina — za krajevne odbore Bogojina in Filovci. Vsi ostali krajevni odbori bi bili navezani neposredno na občinsko pisarno v Turnišču.

Področje občine obsega 11.257 ha skupne površine, od tega 7.505 ha obdelovalne površine.

Na področju občine je 5 obrtnih obratov soc. sektorja, 179 privatnih obrtnih obratov, 5 gostišč, 5 kmetijskih zadrug in 1 delovišče kmetijskega gospodarstva.

Prosvetne ustanove: 4 osemletne šole, 5 osnovnih šol, 1 kmetijsko-gospodarska šola in 1 vrtec. Zdravstvene ustanove: zdravstvena postaja s splošno ambulanto v Dobrovniku.

3. Občina (komuna)

Beltinci

s sedežem v Beltincih ali kakor bodo odločili volivci, ki bi obsegala:

občine (del — vasi)	Število preb.	Nar. doh. v 000 din
a) Obč. Beltinci v celoti	8.411	168.247
b) Obč. Črensovci v celoti	7.525	104.565
Skupaj	15.936	272.812

Na področju bodoče občine Beltinci predvidevamo naslednje krajevne odbore:

Krajevni odbor:	Obsega naslednje vasi in zaselke:
a) Sred. Bistrica	Sred, Bistrica, Gor. Bistrica, Dolnja Bistrica
b) Črensovci	Črensovci, Žižki, Trnje
c) Odranci	Odranci
č) Lipa	Lipa
d) Gančani	Gančani
e) Lipovci	Lipovci, Bratonci
f) Ižakovci	Ižakovci, Melinci
g) Dokležovje	Dokležovje

Kraj Beltinci je navezan neposredno na občinski ljudski odbor Beltinci.

Na področju te občine bi bile 3 krajevne pisarne in sicer: 1. Krajevna pisarna Črensovci — za krajevne odbore Črensovci in Odranci. 2. Krajevna pisarna Sred. Bistrica — za krajevne odbore Sred. Bistrica, Dol. Bistrica in Gor. Bistrica. 3. Krajevna pisarna Ižakovci — za krajevne odbore Ižakovci in Dokležovje. Vsi ostali krajevni odbori bi bili navezani neposredno na pisarno občine (komune) Beltinci.

Področje občine obsega 10.364 ha skupne površine, od tega 7718 ha obdelovalne površine.

Na področju občine je: 10 obrtnih obratov socialističnega sektorja, 181 privatnih obrtnih obratov, 15 gostišč, 9 kmetijskih zadrug, 2 kmetijski gospodarstvi, 1 trgovski obrat.

Prosvetne ustanove: 2 nižji gimnaziji, 3 osemletne šole, 9 osnovnih šol, 2 kmetijsko gospodarski šoli in 2 otroška vrtca. — Zdravstvene ustanove: zdravstvena postaja s splošno in zobno ambulanto v Beltincih.

4. Občina (komuna)

Murska Sobota

s sedežem v Murski Soboti, ki bi obsegala:

občine (del — vasi)	Število preb.	Nar. doh. v 000 din
a) Obč. Murska Sobota v celoti	9.288	570.796
b) Obč. Prosenjakovci v celoti	2.390	62.221
c) Obč. Martjanci (del) (Martjanci, Moravci, Tešanovci, Vučja Gomila, Nemčavci, Noršinci, Mlajtinci, Lukačevci)	2.930	88.278
č) Obč. Tišina (del) (Tišina, Tropovci, Gradišče, Mur. Črnci, Satahovci, Petanjci, Mur. Petrovci, Sodišinci, Vanča ves, Rankovci, Borejci, Kupšinci)	4.115	94.624
d) Obč. Puconci (del) (Markišavci, Polana, Predanovci)	671	20.683
Skupaj	19.394	836.602

Na področju bodoče občine Murska Sobota predvidevamo naslednje krajevne odbore:

Krajevni odbor:	Obsega naslednje vasi in zaselke:
a) Prosenjakovci	Prosenjakovci, Motvarjevci, Čikečka vas, Pordašinci, Berkovci, Ratkovci, Ivanjševci, Središče
b) Fokovci	Fokovci, Selo, Vučja Gomila
c) Moravci	Moravci, Tešanovci, Suhi vrh
č) Martjanci	Martjanci, Nemčavci
d) Noršinci	Noršinci, Mlajtinci, Lukačevci
e) Rakičan	Rakičan
f) Bakovci	Bakovci
g) Krog	Krog, Satahovci, Murski Črnci
h) Tišina	Tišina, Tropovci, Gradišče, Vanča ves, Rankovci
i) Petanjci	Petanjci, Sodišinci, Murski Petrovci
j) Kupšinci	Kupšinci, Borejci, Veščica
k) Černelavci	Černelavci, Polana, Predanovci

Kraja Murska Sobota in Markišavci sta navezana neposredno na občinski ljudski odbor Murska Sobota.

Na področju te občine bi bilo 5 krajevnih pisarn, in sicer: 1. Krajevna pisarna Prosenjakovci — za krajevni odbor Prosenjakovci. 2. Krajevna pisarna Fokovci — za krajevni odbor Fokovci. 3. Krajevna pisarna Martjanci — za krajevne odbore Martjanci, Moravci in Noršinci. 4. Krajevna pisarna Tišina — za krajevne odbore Tišina in Petanjci. 5. Krajevna pisarna Černelavci za krajevna odbora Černelavci in Kupšinci. Vsi ostali krajevni odbori bi bili navezani neposredno na pisarno občine (komune) M. Sobota.

Področje občine obsega 19.454 ha skupne površine, od tega 13.662 ha obdelovalne površine.

Na področju občine je: 7 industrijskih obratov, 25 obrtnih obratov socialističnega sektorja, 383 privatnih obrtnih obratov, 26 gostišč, 13 kmetijskih zadrug, 4 kmetijska gospodarstva, 24 trgovskih obratov.

Prosvetne ustanove: 1 popolna gimnazija, 1 ekonomska srednja šola, 1 nižja gimnazija, 5 osemletnih šol, 7 osnovnih šol, 1 vajenska šola raznih strok, 1 vajenska šola trgovske stroke, 1 glasbena šola, 3 kmetijsko gospodarske šole, 1 kmetijsko gospodinjska šola, 2 dijaška domova, 3 otroški vrtci in 1 knjižnica, 1 muzej in 1 študijska knjižnica. — Zdravstvene ustanove: splošna bolnica, zdravstveni dom s splošno ambulanto, šolsko polikliniko in zobno ambulanto, protituberkulozni dispanzer, protitrahomski dispanzer, antivenerični dispanzer, higienska postaja s sanitarno inšpekcijo in veterinarski zavod.

5. Občina (komuna)

Puconci

s sedežem v Puconcih ali kakor se bodo odločili volivci, bi obsegala:

občine (del — vasi)	Stevilo preb.	Nar. doh. v 000 din
a) Obč. Puconci (del) (Puconci, Gorica, Brezovci, Lemerje, Šalamenci, Vaneča, Bokrači, Dolina)	2.704	82.028
b) Obč. Mačkovci (del) (Mačkovci, Kuštanovci, Dankovci, Moščanci, Pečarovci)	1.985	38.353
c) Obč. Martjanci (del) (Sebeborci, Krnci, Andrejci)	920	23.009
č) Obč. Križevci (del) (Ivanovci, Kukeč, Košarovci)	595	11.845
d) Obč. Bodonci (del) (Bodonci, Vadarci, Zenkovci, Beznovci, Puževci)	2.194	45.802
Skupaj	8.398	201.037

Na področju bodoče občine Puconci predvidevamo naslednje krajevne odbore:

Krajevni odbor:	Obsega naslednje vasi in zaselke:
a) Sebeborci	Sebeborci, Krnci, Andrejci, Ivanovci
b) Moščanci	Moščanci, Pečarovci, Dankovci, Dolina
c) Mačkovci	Mačkovci, Kuštanovci, Košarovci, Kukeč
č) Brezovci	Brezovci, Lemerje, Puževci, Šalamenci
d) Zenkovci	Zenkovci, Beznovci
e) Bodonci	Bodonci, Vadarci

Kraji Puconci, Gorica, Vaneča in Bokreči so navezani neposredno na občinski ljudski odbor Puconci.

Na področju te občine bi bile 4 krajevne pisarne, in sicer: 1. Krajevna pisarna v Sebeborcih — za krajevni odbor Sebeborci. 2. Krajevna pisarna v Moščancih — za krajevni odbor Moščanci. 3. Krajevna pisarna v Mačkovcih — za krajevni odbor Mačkovci. 4. Krajevna pisarna v Bodoncih — za krajevni odbor Bodonci in Zenkovci.

Vsi ostali krajevni odbori bi bili navezani neposredno na pisarno občine (komune) Puconci.

Področje občine obsega 11.290 ha skupne površine, od tega 6740 ha obdelovalne površine.

Na področju občine je: 2 industrijski podjetji, 4 obrtni obrati socialističnega sektorja, 144 privatnih obrtnih obratov, 12 gostišč, 6 kmetijskih zadrug, 2 delovišči kmetijskih gospodarstev, 1 trgovski obrat.

Prosvetne ustanove: 1 nižja gimnazija, 4 osemletne šole, 5 osnovnih šol in 3 kmetijsko gospodarske šole. — Zdravstvenih ustanov na področju občine ni.

6. Občina (komuna)

Cankova

s sedežem na Cankovi, ali kakor se bodo dogovorili volivci, ki bi obsegala:

občine (del — vasi)	Stevilo preb.	Nar. doh. v 000 din
a) Obč. Cankova v celoti	3.215	59.544
b) Obč. Rogaševci v celoti	4.806	69.725
c) Obč. Tišina (del) (Krajna, Gederovci)	495	12.740
č) Obč. Bodonci (del) (Strukovci)	267	10.785
Skupaj	8.783	152.794

Na področju bodoče občine Cankova predvidevamo naslednje krajevne odbore:

Krajevni odbor:	Obsega naslednje vasi in zaselke:
a) Serdica	Serdica, Sotina
b) Ocinje	Ocinje, Kramarovci
c) Pertoča	Pertoča, Večeslavci, Fikšinci, Gerlinci
č) Rogaševci	Rogaševci, Nuskova, Jurij
d) Ropoča	Ropoča, Krašči
e) Domajinci	Domajinci, Topolovci, G. Črnci
f) Skakovci	Skakovci, Strukovci
g) Gederovci	Gederovci, Krajna

Kraja Cankova in Korovci sta navezana neposredno na občinski ljudski odbor Cankova.

Na področju te občine bi bile tri krajevne pisarne, in sicer: 1. Krajevna pisarna v Rogaševcih — za krajevne odbore Serdica, Ocinje in Rogaševci. 2. Krajevna pisarna na Pertoči — za krajevni odbor Pertoča. 3. Krajevna pisarna v Skakovcih — za krajevna odbora Skakovci in Gederovci.

Vsi ostali krajevni odbori bi bili navezani neposredno na občine (komune) Cankove.

Področje občine obsega 8187 ha skupne površine, od tega 5750 ha obdelovalne površine.

Na področju občine je: 9 obrtnih obratov socialističnega sektorja, 118 privatnih obrtnih obratov, 10 gostišč, 4 kmetijske zadruge, 1 kmetijsko gospodarstvo.

Prosvetne ustanove: 1 nižja gimnazija, 2 osemletni šoli, 6 osnovnih šol, 1 vrtec, 2 kmetijsko gospodarski šoli. — Zdravstvene ustanove: zdravstvena postaja na Cankovi s splošno ambulanto.

s sedežem pri Gradu, ali kakor se bodo dogovorili volivci, ki bi obsegala:

Grad

s sedežem pri Gradu, ki bi obsegala:

občine (del — vasi)	Stevilo preb.	Nar. doh. v 000 din
a) Obč. Grad v celoti	4.310	53.583
b) Obč. Kuzma v celoti	3.017	28.057
c) Obč. Mučkovci (del) (Poznovci, Prosečka vas, Otovci)	592	15.054
č) Obč. Gor. Petrovci (del) (Boreča, Martinje)	510	5.872
Skupaj	8.429	102.566

Na področju bodoče občine Grad predvidevamo naslednje krajevne odbore:

Krajevni odbor:	Obsega naslednje vasi in zaselke:
a) Kuzma	Kuzma, G. Slaveči, Dolič, Matjaševci
b) Martinje	Martinje, Trdkova, Boreča
c) Kovačevci	Kovačevci, Vidonci, Otovci, Prosečka vas, Poznanovci
č) Radovci	Radovci, Kruplivnik
d) Dolnji Slaveči	D. Slaveči, Motovilci

Kraj Grad je navezan neposredno na občinski ljudski odbor Grad.

Na področju te občine bi bile 3 krajevne pisarne, in sicer: 1. Krajevna pisarna v Kuzmi — za krajevni odbor Kuzma. 2. Krajevna pisarna v Martinju — za krajevni odbor Martinje. 3. Krajevna pisarna v Kovačevcih — za krajevni odbor Kovačevci.

Vsi ostali krajevni odbori bi bili navezani neposredno na pisarno občine (komune) Grad.

Področje občine obsega 8171 ha skupne površine, od tega 3973 ha obdelovalne površine.

Na področju občine je: 4 obrtni obrati socialističnega sektorja, 104 privatni obrtni obrati, 10 gostišč, 7 kmetijskih zadrug, 1 delovišče kmetijskega gospodarstva, 1 trgovsko podjetje.

Prosvetne ustanove: 1 nižja gimnazija, 2 osemletni šoli, 5 osnovnih šol, 1 vrtec, 1 kmetijska gospodarska šola. — Zdravstvene ustanove: zdravstvena postaja s splošno ambulanto pri Gradu.

8. Občina (komuna)

Šalovci

s sedežem v Šalovcih, ali kakor bo odločila večina volivcev, ki bi obsegala:

občine (del — vasi)	Stevilo preb.	Nar. doh. v 000 din
a) Obč. Šalovci v celoti	3.688	68.842
b) Obč. G. Petrovci (del) (G. Petrovci, Stanjevci, Peskovci, Adrijanci, Lucova, Šulinci, Ženavlje, Neradnovci)	2.574	51.087
c) Obč. Križevci (del) (Križevci, Panovci, Kančevci, Lončarovci, Domanjševci)	1.997	45.207
Skupaj	8.259	165.136

Na področju bodoče občine Šalovci predvidevamo naslednje krajevne odbore:

Krajevni odbor:	Obsega naslednje vasi in zaselke:
a) Križevci	Križevci, Panovci, Kančevci, Lončarovci
b) Domanjševci	Domanjševci
c) Hodoš	Hodoš, Krplivnik
č) Hodoš	Dolenci, Budinci
d) Čepinci	Čepinci, Markovci
e) Ženavlje	Ženavlje, Neradnovci
	G. Petrovci, Stanjevci, Šulinci, Lucova

Kraji Šalovci, Peskovci in Adrijanci so navezani neposredno na občinski ljudski odbor Šalovci.

Na področju te občine bi bile tri krajevne pisarne, in sicer: 1. Krajevna pisarna v Križevcih — za krajevna odbora Križevci in Domanjševci. 2. Krajevna pisarna v G. Petrovcih — za krajevna odbora Ženavlje in G. Petrovci. 3. Krajevna pisarna v Čepincih — za krajevni odbor Čepinci.

Vsi ostali krajevni odbori bi bili navezani neposredno na pisarno občine (komune) Šalovci.

Področje občine obsega 13.540 ha skupne površine, od tega 6919 ha obdelovalne površine.

Na področju občine je: 5 obrtnih obratov socialističnega sektorja, 109 privatnih obrtnih obratov, 7 gostišč, 9 kmetijskih zadrug, 1 kmetijsko gospodarstvo.

Prosvetne ustanove: 9 osemletnih šol, 4 osnovne šole, 1 kmetijska gospodarska šola. — Zdravstvene ustanove: zdravstvena postaja s splošno ambulanto v Križevcih.

DEDEK MRAZ V SOBOTI

Soboški mladi rod je nestrpno čakal na dan, ko obišče Dedek Mraz naše mesto in se začne praznovanje Novoletne jelke. Dolgi so bili dnevi pričakovanja. Končno pa je le prispelo poročilo: Dedek Mraz pride danes ob 5. uri. Mlado in staro se je zbralo na Trgu zmage pri pravljični hišici med bradatimi palčki, trebušastimi gobani in strupenimi mušnicami. Nebroj žarnic je zabliščalo s srebrnih jelk. S Titove ceste so nestrpno pričakovali. Tudi šoli v Krogu in se fanfare. Dedek Mraz se je pojavil v spremstvu belih snežink, brundastega medveda, poskočnih zajčkov, gibčnih veveric in nagajivih palčkov. Reflektorji zableščijo, snežinke zarajajo, rakete švigajo visoko v nebo, vse obrača poglede za njimi, mlada srčeca bijejo hitreje, vse je slavnostno razpoloženo. Dedek Mraz se zahvali za lep sprejem in se nad vse prisrčno razgovarja s cicibani in pionirji.

Tako se je s prihodom Dedka Mraza začelo v Soboti praznovanje Novoletne jelke. Društvo prijateljev mladine je spretno organiziralo vrsto čajank in drugih prireditev za pionirje osnovne šole in gimnazije, za predšolsko deco in za ostalo mladino. V sami Soboti je bilo 18 čajank s 1500 obiskovalci. Veliko je bilo dela in truda, ki pa so ga tovarišice rade opravile, preden je bilo vse pripravljeno. Ni malenkost oskrbeti pecivo, sladek čaj z malinovcem in še vsakemu pripraviti zavitek z raznimi sladkimi dobrotami. Vsako čajanko je obiskal tudi Dedek Mraz, ki je dobre pohvalil, a nekaterim dobrotno priporočal malo več učenja, pridnosti, ubogljivosti in podobno, kar pač tu in tam manjka mlademu človeku. Ob zvokih fanfar in trobent so nastopile snežinke z lepimi rajalnimi vajami, za njimi pa še palčki. Tov. Zrimovi gre vsa zahvala, da so plesi in rajanja tako lepo uspela. Prihod Dedka Mraza ostane pač vsakemu v najlepšem spominu.

Dobro so tudi uspele čajanke višješolcev, ekonomske šole, trgovskih vajencev, obrtnih vajencev, dijakov v dijaškem domu, tabornikov in čajanke mladinske organizacije. Pri vseh teh čajankah so dijaki, vajenci, mladinci sami poskrbeli za pester program. Nastopili so s pevskimi točkami, posamič ali skupno, deklamirali šaljive priložnostne pesmi, nastopali s skeči in slično. Povsod je mladino pozdravil Dedek Mraz in razdelil darila, ponekod prav izdatna. Čajanke so se vrstile vse dneve pred novim letom.

Za Novoletno jelko so gimnazijski pionirji naštudirali pravljično igro »Snegulčica«, ki je zelo dobro uspela, kar je prvenstveno zasluga tov. prof. Olge Zadravčeve, ki je igro vadila. Igrali so jo šestkrat, vsakokrat pri polno zasedeni dvorani, štirikrat za učence osnovne šole in nižje gimnazije, enkrat za šoli Krog in Bakovci, enkrat pa za odrasle. Igralci so svoje vloge lepo odigrali. Tudi scena, ki sta jo ustvarila profesorja risanja na gimnaziji tov. Vera Horvat in tov. Franc Vrtačnik je bila umetniško - pravljična in je omogočala prav kratke odmore.

Lutkarji so našim malčkom nudili prav poseben užitek z lutkovnima igrama »Čarobni klobuk« in »Kuža in muca«. »Carobni klobuk« so igrali trikrat, »Kuža in muca« pa dvakrat.

Ob tej priliki ne smemo pozabiti na Kekca, ki so ga tiste dni vrteli v kinu. Kinodvorana je bila vedno polna, čeprav so ga nekateri že večkrat videli. Niso hoteli zamuditi prilike, da svojega prijatelja ponovno pozdravijo.

Dedek Mraz je še obiskal otroška vrtca v Bakovcih in deco v Černelavcih in Venestrpno pričakovali. Tudi šoli v krogu in v Bakovcih in deco v Černelavcih in Veščici je obiskal in se dalje zadržal pri njihovih prireditvah. Poleg vseh obiskov pri čajankah in raznih prireditvah, je Dedek Mraz imel še dovolj časa, da je obdaroval nad 200 siromašnih otrok z raznim blagom za obleko, plašče in perilo. Tako bogato obdaritev je omogočila soboška mestna občina z izdatnim prispevkom, za kar ji gre vsa zahvala. Tudi otroci v bolnišnici so bili obdarovani z raznimi igračami, ki jim naj krajšajo čas.

Omeniti še moram hvalevredno dejstvo, da je bilo precej trgovskih izložb prav okusno opremljenih in okrašenih z motivi za Novoletno jelko. Posebno pozornost je vzbujala izložba taborникov s pravim šotorom, drevjem in raznimi živalmi.

Društvu prijateljev mladine, ki je pripravljalo čajanke, igre, obdaritve in druge prireditve, naj bo v zahvalo zavest, da je opravilo lepo koristno delo.

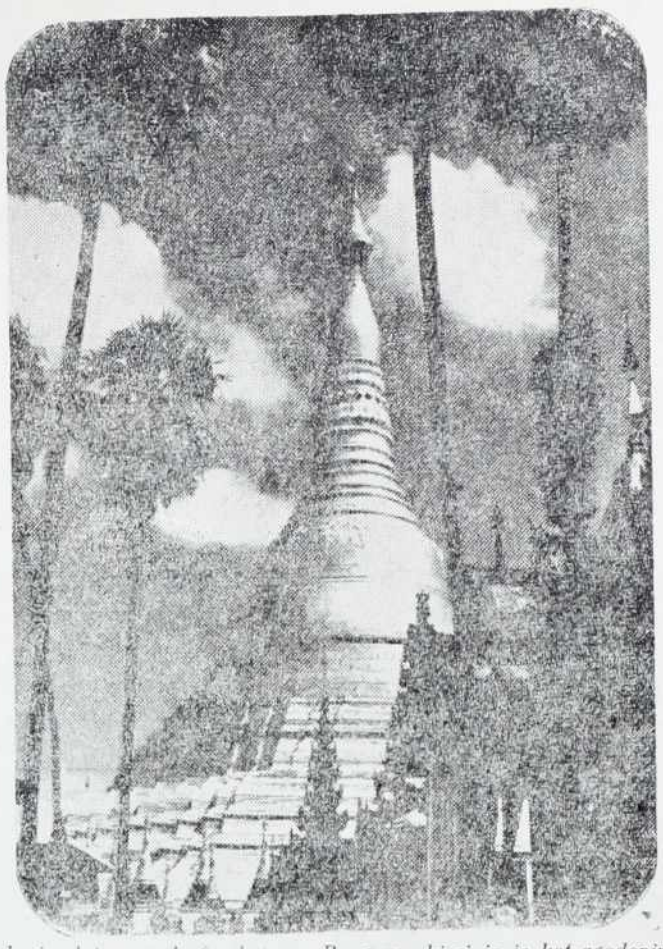

Poslopje zlate pagode Svedagon v Rangunu, ki si jo je kot zgodovinsko znamenitost ogledal tudi maršal Tito.

Večjo skrb za ljudi - bivše borce in aktiviste

Soboško vodstvo Zveze borcev je lani zadovoljivo opravljalo svoje poslanstvo; njegovo delo je bilo moč opaziti znotraj in zunaj organizacije, čestokrat pa je celo preraslo meje občine. Velikih proslav na Ostrožnem in v Lendavi se je udeležilo okrog 80 odstotkov moških in 65 odstotkov ženskih članov. Lepo Število članov zavzema odgovorna mesta v Zvezi komunistov, SZDL in drugih organizacijah.

Tik pred Dnevom vstaje slovenskega ljudstva so partizanske patrulje v štirih smereh obiskale prekmurske kraje, ki so znani iz partizanskih časov, obdarile sorodnike padlih borcev in v okrajnem središču izročile odlikovanja zaslužnim javnim delavcem. Delegacija soboških borcev se je udeležila tudi svečanosti v Črnomlju. Mestno vodstvo je organiziralo pohod Lackove patrulje skozi partizanske kraje in pred njenim odhodom priredilo uspelo slavje pred spomenikom Štefana Kovača v M. Soboti. Delovni kolektiv soboške »Mure« je izročil borcem lepo izvezen prapor.

Svečanosti na Ostrožnem se je udeležilo okrog 1200 prebivalcev občine, mesto pa je bilo častno zastopano tudi na proslavi 20-letnice Ljudske pravice v Lendavi. Domači časopis, republiški listi in revija Borec so ob teh praznikih prinesli vrsto člankov, v katerih je opisano poslanstvo Fronte in Partije v Prekmurju za časa okupacije. Krona prireditev in uspehov soboških borcev pa je bila dostojna proslava prvega občinskega dneva v Soboti; nismo se le oddolžili padlim žrtvam, marveč so bile prireditve tudi dostojna afirmacija naše politične smeri. Tokrat je bil odkrit tudi nagrobnik herojev. Žal pa so se v napise na spomenikih vrinili nekateri netočni podatki, predvsem zaradi tega, ker se niso poprej posvetovali z zgodovinsko sekcijo organizacije, ki lahko sicer zgodovinski material s področja mesta podpre s potrebno dokumentacijo. Dokaj aktivno so pomagali tudi pri organizaciji proslave v Strehovskih goricah. Še posebej pa je treba omeniti, da je mestno vodstvo pobudnik za vse Prekmurje in da je pri uresničevanju pokrajinskih akcij prispevalo levji delež.

Letos bo treba pogosteje sklicevati množične sestanke in bolj skrbeti za ljudi: bivše borce in aktiviste. Skrb za otroke padlih žrtev fašističnega terorja je bila že doslej zadovoljiva, več pozornosti pa bo treba posvečati političnomoralni vzgoji te mladine, sicer bo šla svoja pota, ki niso vedno v skladu z našo stvarnostjo.

M. Štubel

Glas iz Pariza

Pred kratkim je uredništvo našega lista dobilo pisemce s prisrčno vsebino od naše rojakinje — izseljenke Katarine Margo, ki prebiva s svojim francoskim zakonskim tovarišem v Parizu. Njenega glasu smo bili zelo veseli in smo se odločili, da ga posredujemo tudi našim bralcem. G. Margo piše med drugim:

Želimo se vam zahvaliti za naš dan, ki smo ga v vaši družbi veselo preživeli lanskega avgusta, ko smo bili na dopustu v naši Jugoslaviji. Večkrat se spominjamo lepih trenutkov, zato vam hkrati s temi spomini pošiljamo tudi najboljše želje ob novem letu. Naj bo srečno in veselo za vse prijatelje, ki so nas takrat spoznali. Pozdravljamo polanskega Špilaka in njegovo ženo. Če bomo še živi in zdravi, se bomo spet videli letos avgusta. Na tej kartici pa si oglejte veličasten spomenik nepoznanega vojaka Francije.

Še enkrat sprejmite naše pozdrave iz Pariza.

Catherine Margo

Pred otvoritvijo tovarne mlečnega prahu v Soboti

(Nadaljevanje s 1. strani)

strojne opreme je uvožen in je v glavnem švicarskega, angleškega, danskega in nemškega izvora, drugi del pa so dobavila domača podjetja iz Zagreba, Beograda, Ljubljane in Skoplja. Prav tako so večino montažnih del opravili domači strokovnjaki, delno pa inozemski. Tudi soboška obrtna podjetja so sodelovala, tako kleparsko in vodovodnoinštalacijsko podjetje, električno napeljavo je izvršilo podjetje Blisk, razna ključavničarska dela pa podjetje Kofjač. Nemalo prizadevanja in truda je vložil v objekt sam kolektiv Mlekoprometa. On bo upravljal z novo tovarno, ki je po grobih ocenitvah vredna okrog 360 milijonov dinarjev.

Ko čestitamo in se zahvaljujemo vsem, ki so dajali svoj delež pri gradnji tovarne za proizvodnjo mlečnega prahu v Soboti, želimo njenemu delovnemu kolektivu nanadaljnjih uspehov. Skrb vseh nas bo morala biti, da bomo ob pogojih, ki jih bo imela tovarna, skrbeli, da bo dobivala vedno dovolj dobrega mleka, da bomo še v naprej skrbeli za pospešeni razvoj in napredek živinoreje in mlečnosti in se prizadevali, da bo tovarna zares služila smotrom, ki jih zasleduje Mednarodni dečji fond: nuditi potrošniku, predvsem pa mlademu rodu, dobro in zdravo mlečno hrano.

O delu SZDL v Prosenjakovcih

Na zadnji občinski konferenci SZDL v Prosenjakovcih so pregledali delo posameznih vaških odborov Socialistične zveze. Konferenci je prisostvoval tudi predsednik OLO in ljudski poslanec tov. Franc Rogl, ki je delegatom povedal marsikaj zanimivega iz zunanje in notranje politike ter o raznih gospodarskih problemih. Odgovarjal je tudi na številna vprašanja, ki so jih delegati stavljali v zvezi z važnejšimi zakoni in predpisi.

Letos so Prosenjakovčani prvič praznovali občinski praznik. Pobudo zanj je dala Socialistična zveza. Med občinskim tednom so doživeli lepo politično in kulturno manifestacijo s številnimi prireditvami. Na področju občine so letos izvedli tudi nadomestne volitve za republiškega ljudskega poslanca in izvolili tov. Franca Rogla. Socialistična zveza pa je razpravljala tudi o zadnjem plenumu SZDL v M. Soboti, ko sta bila razrešena dolžnosti preišnji predsednik in podpredsednik OLO. Sklepe plenuma so člani pozdravili. Tudi število članstva SZDL se je v nekaterih vaseh precej dvignilo, naraslo pa je v zadnjem času tudi zanimanje za delo in veljavo organizacije.

Da mladina ne beleži večjega uspeha, je priznalo vodstvo SZDL kakor tudi sami delegati konference. Premalo so storili doslej za napredek organizacije LMS. Tu bo treba v bodoče več pomoči s strani SZDL. Razveseljivo pa je, da se je pred kratkim vsa ženska mladina v okviru predvojaške vzgoje vključila v kmetijsko gospodarsko šolo.

Na gospodarskem področju so bili uspešni pri gradnji zadružnega doma z veliko prosvetno dvorano, kjer prirejajo za okoliško prebivalstvo kulturne prireditve. Na pobudo Socialistične zveze pa so zadnje čase začeli delati tudi pri elektrifikaciji. Dosedaj so postavili v občini že tri transformatorske postaje in pripravili vse potrebno za priključitev k omrežju. Napeljati bo treba le žico na drogove in nevidna pomočnica bo zasvetila tudi Prosenjakovčanom.

Z zadružništvom niso povsem zadovoljni, ker tamkajšnja KZ ni odigrala svoje vloge v skrbi za kmetijstvo. Pred kratkim so sicer brali članek o uspehih svoje zadruge, toda pravijo, da ni povsem tako, kakor je bilo poročano.

Razpravljali so tudi o bodočih komunah. Izražali so željo, da bi se priključili v soboško komuno.

V Berkovcih so na vaškem zboru SZDL med drugim govorili o pridelku vina in davku. Sklenili so tudi, da bodo v vasi zgradili dva nova mosta. Na novo so sprejeli v vrste SZDL 12 članov.

V Središču so člani SZDL lani precej pomagali pri čiščenju obmejnega pasu, obenem pa so uredili vse važnejše vaške ceste in poti.

V Ratkovcih so na sestanku SZDL dali pobudo za ustanovitev občinske knjižnice, ki je med tem bila že ustanovljena v Prosenjakovcih. Knjižnica je naročila že 10 novih knjig pisatelja Miška Kranjca »Nekaj bi vam rad povedal«, ki bo izšla te dni pri Obmurski založbi v Murski Soboti.

V Selu so sprejeli 30 novih članov v SZDL. Vaščani so prispevali 10.000 din za poplavljence v Celju. Sklenili pa so, da bodo na večjih površinah zemljišča uredili sadno drevesnico.

FD

KULTURNI zapiski

„Dva ducata rdečih vrtnic" v Radgoni

Za začetek letošnje sezone si je izbrala igralska družina DPD Svoboda iz Gornje Radgone komedijo italijanskega pisatelja Alda de Benedettija »Dva ducata rdečih vrtnic«. Komedija je bila v rokah rutinirane režiserke tov. Beltramove, ki ji je uspelo dahniti v delo tisto italijansko vzdušje, ki jo igra zahteva. S preprostimi režiserskimi prijemi je znala režiserka koristno izrabiti odrski prostor in z živahno dinamiko pritegniti gledalce, ki so res preskopo obiskali dvorano, od prve do zadnje scene.

Režiserka je imela tudi pri izbiri igralcev srečno roko in je spravila v lepo skladnost različne značaje, ki jih terja igra. Težko bi dajali temu ali onemu igralcu prednost in ga postavljali za koristno igro v ospredje. Nosilec nekako glavne vloge, pravzaprav je bila vsaka vloga glavna, ker nastopajo v komediji samo štiri osebe, je bil tov. Ivo Mir, ki se je za svojo mladost presenetljivo dobro vživel v vlogo rimskega inženirja. Njegovo ženo Marino je prav dobro kreirala tov. Šparlova, ki je bila tudi sicer očarljiva rimska dama. Posebno ji je uspela tista potrebna neučakana nervoznost, ki je ne sme biti v igri ne preveč ne premalo. Nerodnega Savellija je mojstrsko odigral tov. Kranjčevič, ki je kljub obilici pri svojem odgovornem poklicnem delu našel toliko časa, da je mogla komedija sploh na oder. Radgonska Svoboda je našla v tov. Kranjčeviču odličnega igralca, ki bi ga radi zopet čimprej videli na odru. — Tu ne smemo pozabiti tudi na Rozino, sobarico gospe Marine, ki je s svojo igro pokazala, da se zna spretno gibati na odru.

Scena je bila sicer preprosta, a dovolj prepričljiva, da je lahko dajala vtis, da se godi v rimski aristokratski hiši. Maskam pa bo trebo v bodoče posvetiti še več pozornosti.

Na splošno je igra uspela in moramo biti petim požrtvovalnim ljudem hvaležni za skoraj triurni oddih. Seveda pa bi bilo dobro pomisliti, če je prav, da je dala Svoboda na oder prav to komedijo za otvoritev sezone.

Če pa pomislimo, da je tov. režiserka dobila v roke še komaj te štiri igralce, potem seveda ni bilo druge izbire. Kje so ostali? In kje je ostal načrt za sezono 1954/55? Igralska družina radgonske Svobode nam dolguje še mnogo!

-rko

»Mladost pred sodiščem« na soboškem odru

Sodim, da spada drama »Mladost pred sodiščem« med tista dramatska dela, ki nazorno potrjujejo sicer splošno znano lastnost, da namreč zaživi dramatsko delo v vsej popolnosti šele, ko skozi prizmo igralčeve posredovalne moči zagrabi gledalce s svojimi miselnimi in čustvenimi vrednotami, vdelanimi v stvarno življenjsko snov, in ga prisili nezaustavljivo, da se preiresen zamisli nad vsebino svoje človečnosti in stopnjo svoje socialnosti. Gledališkemu občinstvu pri nas je v glavnem že znano, s kako umetniško silovitostjo je znal Tiemeyer uperiti aktualno moralno problematiko dela sodobne evropske mladine v odraslega človeka in ga napravil odgovornega za njeno moralno podobo. O nespornih estetskih, etično-socialnih in pedagoških vrednotah drame ne bomo govorili, ker tu ni mesta za tako pisanje. Zanima nas naj samo značaj uprizoritve na soboškem odru in njen uspeh.

S formalnega vidika je »Mladost pred sodiščem« velika novost zlasti za naš stereotipnosti vajen podeželski oder. Toda uprizoritev je pokazala, da formo moderne drame lahko prenese občinstvo slehernega slovenskega podeželskega odra, samo da je drama dovolj bogata na stvarni življenjski vsebini in žlahtni, socialni miselnosti.

Vsebina je zaživela na soboškem odru v sceni, ki jo je harmonično vskladil z mrakobnim vzdušjem notranje problematike akademski slikar prof. France Vrtačnik. Vzbujala je nekoliko težko, mračno, pusto občutje in s tem ustvarjala hlad sodne dvorane. Nizozemski grb v ozadju scene je premaknil prizorišče na videz v zahodno Evropo.

Režijsko dleto — o njem moramo prvenstveno govoriti, kadar presojamo podeželske amaterske igralce — je imel v rokah prof. Bruno Hartman. Posel režiserja, ki mora naučiti svoje igralce elementarnih sestavin igralske tehnike: mimiko, gestikulacijo, zlasti pa pravilno knjižno izgovarjavo in smiselni akcent, je nedvomno težak. Režiser je te probleme deloma laže rešil tako, da je izbral nekaj starejših igralcev iz vrst dramske sekcije KUD in najsposobnejše igralce iz gimnazijskega MKUD. Tako mu je uspelo, da je izklesal nekatere igralce v močne impresivne like.

Dijak Stefan Šiftar je izoblikoval dostojanstvenega sodnika in prepričano, s primerno intonirano besedo in funkcionalno kretnjo vrtal v mladostnika in razkrival njih moralno bedo, pod vplivom režiserja je ravnal pravilno, da ni zdrsnil na nivo mrzlega paragrafarja, temveč je v svoje iskanje zločinca vnesel tudi topel ton človečnosti. Morilko Ano Danilders je interpretirala dijakinja Olga Glažar, ki je znala dovolj doživeto izdelati lik duševno razkrojenega dekleta, prepričljivo poudrtati vzroke za pot do zločina, gnus nad dejanjem in iskro volje po plemenitejšem življenju. Motila pa je pri njej nekoliko monotona stavčna kadenca. Dijaka Ludvik Krajčič in Marijan Bežan sta izdelala izvrstno vsak svoj tip pokvarjenega mladostnika. Prvi je kot Piet van Dorn predstavil upornega vagabunda, iz katerega je dela odločna volja, vzeti krivdo nase in zaščititi ljubljenko Ano; pravilno je poudrtal svojo oblast nad mlajšim Nickertom in svoj učitek družbi, ki ga je vzgojila za malopridneža. Bežan je lepo izoblikoval lik pokvarjenega brezhrbteničnega mladostnika, ki mu je osredje doživetje omahljiv odpor pred izdajstvom prijateljice morilke. Nadzornico pri policiji je igrala Darinka Skalar. Zadela jo je vloga rezonerke, nosilke dramatikovih načelnih izpovedi o mladinski problematiki v povojni družbi. Morebiti je to krivo, da je vse prerada zahajala v patos, ki ni osvajal. Gerard de Weart v interpretaciji Ivana Horvata je bil dokaj bled lik. Toplo in doživeto sta odigrala svoji vlogi Aninega očeta in matere Milan Puncev in Dragica Razdevšek, Marijo Hogendorst, rahlo črnoborzijanko, klepetavo plitvo, a navihano »damo« je uspešno predstavila Meta Nadaš.

Kljub temu da vsi igralci niso povsem zadovoljili, spada uprizoritev »Mladosti pred sodiščem« med najboljše odrske stvaritve v povojnem gledališkem življenju Sobote. Po Maughamovem Svetem plamenu je bila to letos že druga sodobna drama na soboškem odru. Gledališki ton je pomagal ustvariti tokrat tudi prvi soboški gledališki list, ki ga je uredil Bruno Hartman in ki vsebuje med drugim drobce iz zgodovine gledališkega ustvarjanja v Prekmurju, zlasti pa v Soboti od prvih začetkov po prvi svetovni vojni pa do danes. Franc Zadravec

Nekaj misli

z občinske konference SZDL v Beltincih

V občino Beltinci je vključeno kar osem vasi. V vseh vaseh imajo svoje vaške odbore SZDL. Nekatere vasi imajo zadovoljivo število članstva, druge pa ne. Najmanj članov Socialistične zveze imajo še vedno v Gančanih. Povprečno je včlanjeno v SZDL le 22% vseh volivcev beltinske občine, vendar tu še niso odšteti odsotni občani, ki so na raznih delih. Kljub tako nizkemu številu članstva pa politično stanje ni tako slabo. To so pokazale razne akcije in volitve, ko je nad 90% vseh volivcev glasovalo za SZDL. Ugotovili so, da je vse premalo žensk včlanjenih v SZDL, zato naj bi v bodoče našle v njej svoje mesto. SZDL ima za seboj 80% volivcev v občini.

Težko stanje imajo v Bratoncih in Melincih. V Bratoncih ne morejo dobiti na sestanke ne članov SZDL in ne ostalih volivcev. Podobno je v Melincih, dočim so v ostalih vaseh bolj razgibani. Ljudje se zanimajo za vsakdanje politične in druge dogodke. Vprašujejo, odobravajo in tudi grajajo. V splošnem je politično stanje dobro. Posebno izrazitih nasprotnikov naše socialistične družbe ni, je pa nekaj godrnjačev in zagovornikov starega birokratskega ravnanja Brgleza in Ficka, ki pa godrnjajo bolj zato, ker so imeli pri njiju osebne koristi.

Prebivalci občine se bavijo skoraj izključno s poljedelstvom. Zato sta razvita kmetijstvo in živinoreja, ki sta tudi edini vir dohodkov občanov. Obdelovanje zemlje je še zelo primitivno in zato so tudi dohodki nezadovoljivi. Večina kmetovalcev ima do 2 ha obdelovalne zemlje in tako vlada precej revščine. Nekateri kmetovalci si pomagajo iz revščine tako, da hodijo na razna sezonska dela. Vedno več je pa tudi takih, ki se stalno zaposlijo v industriji in so tako stalno odsotni, vendar so še težave, ker ne dobijo stanovanj za svoje družine.

V občini imajo več manjših podjetij, kot so: žaga, mlin, pletilstvo, mizarstvo, remont in nekatera druga. Toda vsa ta podjetja so še v začetnih težavah in se le težko razvijajo. Viden uspeh se kaže pri mlinu, odkar je občina imenovala novega poslovodjo. Glavni dohodki pridejo od kmetov, podjetja pa jih imajo le toliko, da lahko obstojajo.

V Beltincih imajo tudi kmetijsko gospodarstvo in selekcijsko postajo. Posestvo precej dobro gospodari in daje kmetovalcem lep zgled, kako obdelovati zemljo, da bo dala čimveč.

Tudi sindikalna organizacija v Beltincih je precej močna, vendar sezonski delavci kmetijskega gospodarstva niso v njej včlanjeni. Isto je pri »Graditelju«, kjer je zaposlenih nad 120 delavcev, v sindikatu pa je le 45 članov.

V občini imajo Društvo prijateljev mladine. Društvo je še mlado, zelo delavno in ima lepe načrte v tej zimi. Socialistična zveza mu bo pri delu pomagala. Telovadno društvo Partizan ima 62 rednih in 10 podpornih članov. Društvo se bori za prostore in telovadnico. Pričakuje tudi pomoč od Socialistične zveze.

Zadnje čase se je močno razvila mladinska organizacija, ki jo vodi učitelj tov. Herman Sticl. Imajo redne sestanke, igrajo šah in osvajajo kulturne dobrine. Pritegnili bodo tudi mladino iz ostalih vasi.

Na pobudo Socialistične zveze so ustanovili tudi občinsko knjižnico, v kateri so zbrali knjige bivših vaških knjižnic.

Govorili so tudi o komuni in vpraševali o različnih stvareh. Odgovarjal jim je poslanec tov. Vanek Šiftar. F. D.

KOTEKS

odkupuje v svojih poslovalnicah in po kmetijskih zadrugah

SVINJSKE KOŽE

Nepoškodovano kožo svinje domače bele pasme plača po 200 din za kilogram.

Kmetovalci in delovni kolektivi klavnic — oderite vse prašiče in oddajte kože naši industriji, ki vam jih dobro plača!

Za večjo aktivnost SZDL v dobrovniški občini

Dobrovnik je znano občinsko središče ob madžarski meji. Blizu je tudi vas Strehovci, znan kraj iz časa narodnoosvobodilnega boja, kjer je bila ustanovljena prva Prekmurska četa in kjer so se pred kratkim srečali partizanski borci in aktivisti Osvobodilne fronte.

Pred dnevi pa so se zbrali delegati SZDL občine Dobrovnik na svoji redni letni konferenci. V svoji sredi so pozdravili zveznega ljudskega poslanca tov. Vaneka Šiftarja in kritično ocenili dosedanje delo Socialistične zveze.

Občinsko vodstvo SZDL je tesno povezano s članstvom — je bilo med drugim ugotovljeno. V posameznih vaseh so imeli sestanke in občne zbore Socialistične zveze, nove aktive SZDL pa so ustanovili v Radmožancih in Kamovcih, kjer prej ni bilo organizacije. Tudi članarino so redno plačevali in to celo za tri leta nazaj, ker prejšnji odbor za to ni skrbel in so imeli zaostanek. Svojo enotnost so člani pokazali tudi z veliko udeležbo na proslavi na Ostrožnem in v Lendavi, kar je še posebej hvalevredno. Izostali niso skoraj nikjer: poplavljencem Celja so dali precejšnjo pomoč.

Občinski dan so praznovali poleti in imeli kulturni spored. Nastopila sta pevska zbora iz Turnišča in KPA. Domači program je odpadel, ker so dali prednost gostom. Zato se ne strinjajo s kritiko, ki je bila v časopisju, da niso nič storili, saj so imeli pionirji pripravljen program.

Občinski ljudski odbor je po mojih ugotovitvah slabo povezan z občinskim odborom SZDL, kar je dokaz, da se konference nista udeležila niti predsednik niti tajnik. Zato smo malo slišali o delu Ob LO. Graje je vredno, da Ob LO ni ničesar prispeval za novoletno jelko, le Socialistična zveza je prispevala 5000 din. Pogovorili so se tudi o delu odbornika OLO iz Radmožanec: ugotovili so, da sploh ni član SZDL. Precej ljudi ga še tudi ne pozna, ker se nikdar ne pokaže med njimi.

Grajali so tudi delo logarja tov. Baligača zaradi nepravilnega deljenja drv. Povedali so, da domačini ne dobijo drv, dočim jih iz drugih krajev dobijo na njihovem revirju. Zahtevali so tudi, da bi dobili v Dobrovnik plemenilno postajo, saj živinozdravnika že imajo.

Obnovili in preuredili so poslopje za osnovno šolo in tako pridobili tri nove učilnice. V posameznih vaseh so zgradili 42 betonskocevnih mostov. Sedaj se zavzemajo za nižjo gimnazijo s sedežem v Dobrovniku.

Po volitvah in besedah posameznih delegatov je spregovoril poslanec tov. Vanek, ki je najprej pohvalil delo starega odbora, seznanil delegate o izvedbi občnih zborov in o vlogi SZDL pri ustanavljanju komun. Govoril je tudi o konkretnih predlogih OO SZDL za teritorialno razdelitev občin na komune. Bili so veseli, da bo tudi v njihovem kraju ali vsaj v bližini sedež komune. Omenil je, da bo bodoča občina imela vse pristojnosti sedanjega okraja, da bo poleg ostalih svetov imela tudi notranji in vojni odsek in da bodo dohodki podjetij in davki, ki se bodo v kratkem znižali od 3—50%, ostali komuni. Tako bo v bodoče komuna dajala štipendije dijakom, ki jih sedaj vzdržuje OLO z zneskom 700.000 din. Mišljeni so kajpak dijaki njihove občine. Delegati so tudi slišali, da bo bodoči tajnik komune moral biti pravnik s pravno fakulteto in strokovnim izpitom, da bo lahko pravilno vodil komuno. Pozval je delegate, naj bodo gonilna sila v komunah. Tudi žene naj pritegnejo v SZDL, saj je prav to vprašanje zelo kritično. Prav tako je seznanil delegate z delom zvezne ljudske skupščine in med ostalim dejal, da bodo sedaj pretresali zakon o dedovanju. Nazadnje je govoril o zunanji politiki, predvsem o boju za mir v svetu.

Preden je bila konferenca zaključena, so delegati zahtevali, naj bi Obmurski tednik izdajal prilogo v madžarščini. Tov. poslanec jim je obljubil, da bodo o tem razpravljali in predlog skušali uresničiti.

F. Drvarič

Svojega odbornika želijo slišati

Pred kratkim je bila v Ivanjkovcih občinska konferenca Socialistične zveze. Delegati so poslušali poročila in jih v živahni razpravi dopolnili s konkretnimi predlogi. Sprejetih je bilo več sklepov.

Na področju občine so nastale nekatere organizacijske spremembe; namesto dosedanjih 11 vaških odborov SZDL bo odslej delovalo le 6 vaških vodstev. Prva vaška organizacija SZDL bo združevala Ivanjkovce, Mihalovce in Strezetino, druga Stanovno, Runeč, Žvab in Dobrovščak, tretja Žerovince, Cerovec in Hujbar, četrta Veličane, Mali Brebrovnik, Jeruzalem in Plešivico, peta Pavlovski vrh in Libanjo, šesta pa člane Lahonec.

V razpravi so delegati pokazali tudi na tiste posameznike, ki od socialistične družbe samo zahtevajo dobro plačo, otroške doklade in druge ugodnosti socialnega zavarovanja, medtem ko jim je članstvo v SZDL deveta skrb, če pa je treba odriniti borno članarino, tarnajo dneve in dneve, da nimajo denarja. Za alkohol pa še vedno najdejo sredstva.

Zastopniki vaških vodstev SZDL so zahtevali, da je treba pri reševanju raznih prošenj, pritožb in drugih vlog upoštevati tudi mnenja vaških organizacij SZDL, katerim so razmere v določeni vasi najbolj znane. Dosedaj so vse to reševali mimo SZDL — šablonsko in neživljenjsko. Sprejetega sklepa se bo treba vsekakor držati.

Delegati s Pavlovskega vrha in Libanje so zahtevali, naj bi bi jih v kratkem obiskal tudi okrajni odbornik; že tri leta, odkar so ga volili, ga niso videli v svoji sredini.

Povečati bo treba tudi število članov. V Žerovincih je v SZDL včlanjenih le 25%, v Lahoncih pa 33% volivcev — s čemer niso dosegli okrajnega povprečja. Tudi na Pavlovskem vrhu in v Libanji niso imeli točne evidence za okrog 20% članov.

Iz živahne razprave je bilo moč sklepati, da je bila lani skovana čvrsta zveza med občinskim vodstvom in vaškimi organizacijami SZDL. AT

Tudi mladi Prleki so dobri pevci

Prlekija je znana kot dežela dobrih pevcev. Malokateri kraj v naši domovini se more pohvaliti s pevskim zborom, ki bi doživel tako starost kot pevski zbor v Ljutomeru, saj je praznoval v lanskem letu 60 letnico svojega obstoja.

Zato ni čudno, če se tudi prleška mladina navdušuje za lepo petje že v svoji zgodnji mladosti, in ni v našem okraju takorekoč šole, ki ne bi imela svojega stalnega pevskega zbora, se pravi takega, ki bi deloval le za kakšne proslave, pač pa je njegovo delo sistematično, ki teži za nekim trajnejšim ciljem. Število pevcev in njihova kvaliteta se ravnata največkrat po številu otrok v šoli, saj je iz večjega števila učencev laže izbrati boljši pevski zbor. Seveda je treba tudi tu ločiti pionirski pevski zbor, ki ga tvorijo učenci nižjih gimnazij od onih, ki obiskujejo osnovno šolo.

Zelo dober pevski zbor pionirjev-pevcev iz osnovne šole je iz Radenec. Na vsaki proslavi vneto prepeva naše junaške partizanske in delovne pesmi. Prav enak mu je tudi pevski zbor s Stare ceste, iz Cezanjevec in še od drugod. Tu ne smemo seveda prezreti takega zbora iz Ljutomerske osnovne šole, ki ne zaostaja tudi za najboljšimi v okraju.

Med dobre pevske zbore naših pionirjev štejemo pevski zbor s Kapele, ki pozna odlično interpretacijo, izvrsten je tudi pionirski pevski zbor z Vinskih vrhov, iz Razkrižja, Ivanjkovec in najbrže tudi iz Bučkovec. Ti pevski zbori so pevski zbori naših osemletk.

Od gimnazijskih pevskih zborov se odlikuje pionirski zbor nižje gimnazije iz Ljutomera, ki je številčno najmočnejši, saj presega število 200 pevcev. Po svojih lepih uspehih je znan tudi pionirski pevski zbor nižje gimnazije od Kostanja, ki se loti tudi najtežje pesmi, kot n. pr. »Morje adrijansko«. Škoda je gimnazijskega pevskega zbora iz Apač, ki se je oglašal tudi že v radiu. Najbrže nas bo v kratkem zopet presenetil. Tu je treba seveda še omeniti gimnazijski pevski zbor iz Vidma ob Sčavnici in pionirski pevski zbor radgonske gimnazije.

Za Titov rojstni dan pripravljajo pionirji iz Ljutomerskega okraja svoj običajni vsakoletni festival; tokrat so si izbrali za ta praznik G. Radgono. Jasno je, da se vsi pionirski pevski zbori že sedaj vneto pripravljajo za svoj praznik, saj hočejo, kot vedno, tudi tokrat čimbolj svečano proslaviti z borbeno pesmijo rojstni dan svojega najboljšega učitelja — maršala Tita.

Pionirji — pevci iz Ljutomerskega okraja so tudi s svojo pesmijo proslavili lansko leto 20-letnico Ljudske pravice. Te proslave se je udeležilo 14 pionirskih pevskih zborov iz Ljutomerskega okraja. Dovršeno pripravljeni, saj so programe odpeli že na svojih sektorskih revijah maja meseca, je nastopilo v Lendavi 675 pionirjev-pevcev iz Prlekije. Na ta način so odločilno prispevali k odličnemu prepevanju naših najmanjših pevcev. To je treba poudariti predvsem še zato, ker je pred časom pisal Obmurski tednik o »trenutno najboljšem pionirskem pevskem zboru v Sloveniji«, ki naj bi ga sestavljali le pevčki Prekmurja. Tovariš dopisnik je tokrat pozabil na pionirje - pevce z druge strani Mure. Ne bi bilo napak, ko bi govoril pisec omenjenega članka o »trenutno najboljšem pionirskem pevskem zboru«, ki ga sestavljajo pionirji-pevci iz celega Obmurja, torej tudi iz Prlekije.

M. G.

ALI STE ŽE ČLAN PREŠERNOVE DRUŽBE?

Med lendavskimi tečajnicami

V šoli je zazvonilo. Bilo je točno ob enih. Pričetek pouka. Na hodnikih je že mir, le tam zgoraj je še slišati korake zaposlenih deklet. Potem je spet vse tiho, tudi v razredih, kjer nad osemdeset mladink pričakuje svoje predavatelje... Koliko časa je že minulo, ko so nekatere izmed njih sedele v teh klopeh? Kdo bi ob slovesu pomislil, da se bodo še kdaj vrnile! Toda sedaj se zopet vračajo z radostjo in željo, da si spopolnijo znanje, ki jim je tako potrebno za življenje...

Spet glas zvonca. Iz razredov je na mrtve hodnike planil nemir... Iz prve učilnice stopa zdravnik, iz druge učitelj, na stopnicah pa že stoji medicinska sestra; vsi odhajajo v zbornico, kjer se bodo pripravili za naslednja predavanja, kajti dobro vedo, kako težka naloga jih čaka...

Sedaj počasi prihajajo dekleta, slišati je njih klepet in razburjeno govorenje. Pristopil sem k njim, kajti imele so mi marsikaj povedati. Nekatere hodijo v madžarski oddelek, druge v slovenskega, a to jih ne loči. Prav tako so zbrane iz cele občine, mnoge se prej niti poznale niso. Sedaj pa vsak dan prihajajo iz oddaljenih vasi, iz Pince, Čentibe, dnevno morajo nekatere prehoditi celo šestnajst kilometrov. Med njimi so mlade žene, ki se pa še najbolj zavedajo, kakšno vrednost ima za njih ta pouk in zato menijo, da bi morala vsa dekleta obiskovati tečaj prosvetljevanja ženske kmečke mladine. Iz Banute, Starega Mostja in Lendave pa ne prihajajo vse, ker jih starši ne puste...

Konec odmora in vse so se umaknile v razrede, iz zbornice pa so jeli prihajati predavatelji. Kar na stopnicah sem ustavil profesorja tov. Jožeta Horvata in ga zaprosil za nekaj besed. »Želo sem zadovoljen z vsemi,« mi pravi, »ker vidim, da se trudijo, da bi si pridobile čim več znanja. Posebno pohvalo pa zaslužijo one, ki prihajajo iz oddaljenih vasi, pa kljub temu še niso zamudile nobenega predavanja, poleg tega pa so pri pouku disciplinirane in najbolj aktivne.« Že se je poslavljal, kajti čas ne čaka. Tudi jaz ga nisem hotel muditi. Ko je stopil v razred, sem za hip zaslišal šum, potem pa je spet vse utihnilo. Zapustil sem nekam turobne hodnike z lepim spominom na teh par minut razgovora s tečajnicami. ce

V znamenju priprav na veliki praznik

V Ljutomerskem okraju je bilo dosedaj že 62 letnih občnih zborov gasilskih društev. Zbori so bili povsod dobro pripravljeni. Zabeležili so povprečno 95% udeležbo. Društveni voditelji so podali dokaj obširna in bogata poročila o svojem delu. Člani so na zborih živahno razpravljali.

Na Kapeli je bilo govora o subvenciji, katero jim Ob LO še ni nakazal. Gasilsko društvo v Trnovcih je mlado in pričakuje več pomoči od Ob LO in SZDL. Na zboru ni bilo opaziti nobenega predstavnika. V Stročji vasi so gasilci obljubili pomoč vaškemu odboru SZDL, ki trenutno ni delaven. Zadružno dvorano v Verženju so tamkajšnji gasilci tako dekorirali, da so imeli svoj zbor v najlepše okrašenem prostoru. Povsod je bilo govora o prostovoljnem delu pri gradnji gasilskih domov. Društva v Negovi, Okoslavcih, Grabonošu, Rožičkem vrhu, [illegible]ičih in Koračicah so lani postavila svoje domove. Gasilci Dragotinec, Pršetinec in Radomerja so zgradili primerne prostore za razne sestanke — ne samo zase, marveč tudi za množične organizacije. Sredstva so pridobila na raznih prireditvah, nekaj so primaknili ljudski odbori, za gasilski dom v Okoslavcih pa je prispevala tudi tamkajšnja kmetijska zadruga. Tudi gasilci Železnih dveri gradijo svoj dom, vendar pa še ni pod streho, predvsem zaradi trenj med njihovim društvom in upravo vinogradniškega posestva. Na posameznih zborih so se dotaknili tudi neprimernih obeležij in znamenj, ki jih še danes lahko opazimo na gasilskih domovih. Marsikje so obljubili, da jih bodo letos odstranili. V nekaterih društvih so se zavzemali za orodje in tlačne cevi. Okrajno vodstvo je prav te dni dodelilo brigadam 1900 m C cevi in 170 m B cevi. Nadalje so kupili sedem prenosnih motornih brizgaln. Tudi za popravilo orodja in motornih vozil je bilo lani mnogo izdanega. Precej sredstev so terjali novi vodni bazeni. Društva so dobila za svoje domove 200.000 din. Ta vsota je le kaplja v morje, če pomislimo, koliko je od posameznih društev in članov terjala gradnja domov.

Razpravljali so tudi o prvem medokrajnem gasilskem festivalu, ki ga bodo priredili v Ljutomeru ob proslavi 10. obletnice osvoboditve. V Lukavcih, Križevcih, Cvenu, Stročji vasi, Radomerju in na Kamenščaku bodo gasilci postavili velike slavoloke, ki naj prikažejo prazničnost in dajo zunanji poudarek pomembni proslavi. Člani na videmskem področju se že pridno pripravljajo. Nastopili bodo s simboličnimi vajami. Na festivalu prav gotovo ne bodo med zadnjimi.

Zborov so se domala povsod udeležili tudi zastopniki množičnih organizacij in sosednih društev, kar je samo hvalevredno. Sprejeli so tudi proračune in delovne načrte, ki jim bodo napotilo pri doslednejšem uresničevanju plemenitega poslanstva v letošnjem letu. Kc

Za gasilski dom v Radgoni

Na zadnjem občnem zboru radgonskega gasilskega društva so izvolili poseben odbor, ki bo vodil vsa dela pri gradnji gasilskega doma. Sedanje poslopje ne more več služiti svojemu namenu. Društvo je najbolj delavno med vrstniki v občini. Gasilski skupini v domači opekarni je izročilo v uporabo svojo brizgalno. -jh

Radgončani imajo lepe načrte

Predlog proračuna mestne občine Gor. Radgona predvideva, da bodo letos imeli v občini 44,287.045 dinarjev izdatkov in prav toliko dohodkov. Za komunalne naprave bodo izdali nekaj nad 10 milijonov dinarjev, za negospodarske investicije okrog 24 milijonov din, za prosveto in kulturo nekaj na 3 milijone 600 tisoč din itd.

Na zadnji seji so odborniki sklenili, da bodo izdatneje pomagali kmetijskim zadrugam v Spod. Ščavnici in mestu. Dodelili jima bodo sredstva za motorne škropilnice. Pogovarjali so se tudi o tem, da bi bilo dobro najeti kredit za plemensko živino in izkoristiti olajšave v obliki regresov pri nabavi kmetijskih strojev in umetnih gnojil.

Letos nameravajo postaviti potrebno stanovanjsko zgradbo v središču mesta, nadaljevati z deli pri kanalizaciji, urediti zimsko in letno kopališče, začeti z gradnjo vodovoda, tlakovati ulice, urediti mrtvašnico, drevorede, park in skrbeti za urbanistični izgled mesta in okolice. Koristno pa bi tudi bilo, če bi se bolj odločno zavzeli za postavitev spomenika žrtvam narodnoosvobodilnega boja. -jh

Pionirji za svoje tovariše na Primorskem

Obširni nabiralni akciji knjig za pionirje na Primorskem so se pridružili tudi pionirji nižje gimnazije v G. Radgoni. Kot pri večini svojih akcij, so tudi tokrat vneto prijeli za delo in število nabranih knjig je raslo iz dneva v dan. Čeprav je na gimnaziji le nekaj nad 300 učencev, so pridni pionirji nabrali nad 300 knjig, ki so izšle po vojni. Nekatere knjige so domala nove in jih bodo pionirji na Primorskem brez dvoma veseli.

300 knjig! Saj jih je za celo knjižnico na kakšni podeželski šoli. Radgonskim gimnazijcem je pač treba priznati veliko vnemo, ki so jo pokazali pri nabiralni akciji. Vso pohvalo zasluži tudi njihova učiteljica tov. Kramaričeva, ki je tako požrtvovalno vodila akcijo. -rko

Kako je s sadnimi sadikami?

V eni izmed zadnjih številk našega tednika je bil objavljen članek »Kako je s sadnimi sadikami«. Na ta članek smo takoj po objavi dobili odgovor odbornika Zbora proizvajalcev OLO M. Sobota tov. Jožeta Kuharja. Njegovega odgovora iz tehničnih razlogov nismo mogli takoj objaviti. Pismo se glasi:

Pisec članka tov. S. F. mi očita, da nisem prav ravnal, ko sem na zasedanju obeh zborov OLO kritiziral direktorja rakičanske Kmetijske šole zaradi prodajanja sadnih drevesc izven področja okraja, in izraža dvom, da je šlo bolj za osebni napad kot za dobronamerno kritiko.

Da ne bi bilo kaj nejasnega, sem se odločil, da pred javnostjo povem, kaj me je privedlo do tega, da sem razpravljal o tem akutnem vprašanju. Tov. S. F. mogoče ni znano, o čem je bilo govora, ali pa je to namenoma izpustil.

Na seji OLO sem povedal sledeče:

»Gospodarski svet pri OLO je iz svojega proračuna nakazal Kmetijski šoli v Rakičanu znesek 500.000 din za drevesnico pri Gradu. Sedaj pa, ko je čas za obnovo sadovnjakov in ko je OLO celo izglasoval regres za posamezne sadjarje, ki bodo načrtno obnavljali svoje sadovnjake, je bilo slišati, da se je nabralo mnogo prošenj za obnovo. Sadik pa ni na razpolago, ker so iskane sorte razprodali izven področja okraja. Tudi posamezni kmetje niso dobili sadik iz te drevesnice.

Okrajni kmetijski strokovnjaki morajo sedaj kupovati sadike v drugih predelih Slovenije in celo v sosednih republikah, kar terja večje izdatke, razen tega pa sadike morebiti ne bodo odgovarjale naši zemlji in podnebju. Vprašanje zase pa je, ali bodo kmetovalci, ki nameravajo obnavljati sadovnjake v jeseni pa vse tja do spomladi, dobili potrebne sadike.

Ko sem glasoval za to, da se rakičanskemu gospodarstvu dodeli dotacija za drevesnico pri Gradu, sem menil, da bo delovni kolektiv te drevesnice prevzel našo moralno dolžnost in zadostil rastočim potrebam prekmurskih sadjarjev. Drugače bi bilo sicer bolje, da bi denar razdelili v obliki sadik med posamezne sadjarje, kajti drevesnica lahko pri sedanjih prodajnih cenah uspeva brez dotacij.«

Pisec članka navaja, da je krivda Okrajne zadružne zveze, češ, da ni pravočasno rezervirala sadik za načrtno obnovo. Moje mnenje: menda ni v naši pokrajini strokovnjaka, ki bi lahko že v začetku novembra ugotovil, kakšno bo povpraševanje po sadikah do spomladi, kajti prekmurski kmet se ukvarja v glavnem z ostalimi kmetijskimi posli, zlasti še v jeseni, ko ima mnogo opravka pri pospravljanju poljskih pridelkov in setvi ozimin. Čas obnove sadovnjakov v Prekmurju pade v glavnem na pozno jesen in zgodnjo pomlad.

Na mnogih zasedanjih OLO razpravljamo o ukrepih za izboljšanje in napredek našega kmetijstva — seveda pa tudi sadjarstva. Sicherni odbornik OLO je dolžan, da se o teh vprašanjih pogovarja tudi s svojimi volivci. Problemi v kmetijstvu so glavni predmet razprav na množičnih sestankih in zborih volivcev, kar je samo po sebi umevno, saj je Prekmurje agrarna pokrajina. Kako pa naj propagiramo za obnovo že izčrpanih sadovnjakov, če ne bo sadik dovolj na razpolago? Prav spričo tega sodim, da je bila moja kritika na mestu, da je bila tudi utemeljena in da ne gre za osebni napad na direktorja rakičanskega kmetijskega posestva. Odborniki smo tudi dolžni, da vodimo računa o tem, na kakšen način in za kaj izdajamo proračunska sredstva Okrajnega ljudskega odbora.

Jože Kuhar

Dosedaj že 450 odgovorov

na nagradno anketo, ki jo je razpisalo uredništvo našega tednika. Z rezultatom ankete smo zelo zadovoljni, veliko število odgovorov pa nas je prijetno presenetilo.

Zaradi splošnega zanimanja bralcev in naročnikov za razpisano anketo smo se odločili, da podaljšamo rok za dostavo izpolnjenih anketnih listov do 20. januarja. Podobno velja tudi za rešitev pionirske nagradne križanke »Dedek Mraz«. Žrebanje obljubljenih nagrad, ki ostanejo neizpremenjene, bo v soboto, 22. januarja 1954 ob 10. uri dopoldne v upravi našega lista.

Se je čas: preberite naš anketni list in nam pošljite odgovore na vprašanja do gornjega datuma. Morda vam bo stric Zreb tokrat naklonjen.

Naše bralce in naročnike hkrati obveščamo, da bomo v zadnji januarski številki našega tednika objavili rezultate nagradne ankete in imena izžrebanih udeležencev. V taisti številki bomo objavili tudi zanimivo reportažo »Obmurski tednik se vam predstavlja«.

UREDNIŠTVO

Kog bo dobil potreben vodovod

Potreba po vodovodu na Kogu ni nova. Samo nikdar ni bilo tistega foruma, ki bi to potrebo res uvidel. Tako je zatonila stara Avstrija, nasledila ji je predaprilska Jugoslavija — in vendar nič. Prišla je okupacija. »Kulturträgerji« so gradili telovadišča, nekake ceste in občinske urade. Kogovskega vodovoda ni predvidel nihče.

Prišla je svoboda. Kog je bil v ruševinah. Vaščani so krepko pljunili v roke in pričeli obnavljati. Tri leta so pretekla, preden je bil Kog obnovljen, vsaj v glavnem. Nato so prišli na vrsto šola, prosvetna dvorana, elektrika . . . Kdo bi tedaj mislil na vodovod?

Ta vprašanja so rešena. Kog razpolaga danes s štirimi učilnicami kot pred vojno. Sicer pa s tem še ni rešen problem šolskih prostorov. Na Kogu bi potrebovali šest učilnic. Prosvetno dvorano imamo, imamo tudi elektriko, zdaj pa je na vrsti vodovod.

Na Kogu je malo vode, pa tudi ta je zelo globoko. Ob sušnih letinah nekateri studenci usahnejo, drugi pa so tako obremenjeni, da primanjkuje vode celo za kuho, kaj še za pranje in živino. Pod kogovskim hribom je bogat izvir odlične vode. Zato bodo zgradili vodovod, ki bo črpal vodo v Tumpovčaku in jo vodil v vas.

Dela bodo terjala več milijonov. Lani so iz proračuna OLO Ljutomer investirali 4 milijone din. Najmanj enkrat toliko pa bodo še potrebovali!

Smo pred vprašanjem, kdo bo kril nadaljnje stroške. Ali bo bodoča komuna imela toliko sredstev? Nedograjen objekt ne bi koristil nikomur in vloženi denar bi bil vržen v ogenj, če ne bi bilo kreditov za nadaljevanje del.

Hkrati so se spomnili (vendarle enkrat!) na javne studence, ki jih je na področju občine kar precej. Vsak studenec služi povprečno 6 do 10 gospodarstvom — nekateri še večjemu številu. Urejni so vse prej kot higienično. Plitva kotanja, včasih zaprta ali odprta v obliki podsipnice. V »čisti« vodi prav pogosto naletite na žabe, močerade, kuščarje in pijavke. Tudi trakulja včasih zabrede v tak studenec. Zato je Rdeči križ organiziral čiščenje in preurejevanje studencev. Kloriranje vode ni tu posebno uspešno, ker bi to opravilo morali stalno ponavljati, če bi hoteli doseči kaj uspeha. Zdaj bodo najvažnejše studence poglobili, stene zabetonirali in namestili črpalke; tako bodo odstranili nevarnost marsikaterih obolenj in vaška skupnost bo imela pri roki čisto in pitno vodo.

Dela okrog urejevanja studencev bodo precej stala. Materialna sredstva so že pripravili. Pomožna dela bodo opravili sami koristniki, predvsem v zimskem času, ko je najmanj drugega dela.

Zatirajmo nevarne rastlinske škodljivce

Če govorimo o nevarnih škodljivcih na kmetijskih kulturah v soboškem okraju, potem imamo v mislih predvsem ameriškega kaparja, koloradskega hrošča, ameriškega prelca, gobarja in poljske miši.

Ameriški kapar je razširjen na vsem področju okraja, t. j. v vseh občinah, po številu 22. Okužba je srednja. Opažati je, da je iz leta v leto manjša zaradi temeljitega čiščenja, zimskega in poletnega škropljenja sadnega drevja v zadnjih dveh letih z odrejenimi zatiralnimi sredstvi (Rumesan, Lindane-olje, tekoči Pantakan itd.).

Koloradski hrošč se je razširil na vsem področju okraja. Močne okužbe so v občinah Beltinci, Vel. Polana, Dobrovnik in Lendava.

Čeprav smo v preteklem letu uničili mnogo hroščev, ličink in jajčec, se nam zastavlja vprašanje, ali smo vse napravili za uničenje tega škodljivca. Lahko trdimo, da je bil učinek škropljenja krompirišč s svinčenim arzenatom zadovoljiv. Prav tako je dobro delovalo bakreno apno pri uničevanju krompirjeve plesni. — Uspeh v preteklem letu bi bil gotovo večji, če nas ne bi motile vremenske neprilike. Slabo vreme je ugodno vplivalo na razvoj koloradskih hroščev; zaradi tega ne moremo trditi, da smo ga popolnoma uničili. Marsikateri hrošč je izrabil ugodno priliko, da se je skril pred nami in si poiskal sigurno zavetje v zemlji do spomladi.

Ugotavljamo tudi, da je bolj primerno škropljenje krompirjevih nasadov, ker se na ta način istočasno borimo proti krompirjevi plesni, ki povzroča znatno škodo na krompirjevih nasadih.

Tudi v tem letu se moramo zavedati nevarnosti, ki nam preti od tega hrošča. V bodoče naj bodo nedeljski pregledi samo kontrolni, ker se večina kmetovalcev že zaveda, da je zatiranje koloradskega hrošča nujno potrebna. Da je temu tako, vedo povedati prav oni kmetovalci, ki so pred leti še z dvomi poslušali naše nasvete.

Ameriški prelec se pojavlja v štirih občinah: prav močne okužbe so bile v preteklem letu v Lendavi in Murski Soboti, a v Gaberju in Beltincih smo našli srednje okužbe, predvsem na obcestnih nasadih Lendava — Hotiza — Kapca — Beltinci — Murska Sobota.

Čeprav smo lani energično ukrepali in uničevali goseničje zapredke, pa vendar ne moremo trditi, da smo ga 100-odstotno uničili. V mnogih primerih bo prezimil kot buba v raznih skrivališčih. Če v zgodnji pomladi ne bomo energično zagrabili za delo in uničili zadnje ostanke tega nevarnega škodljivca, se nam bo pokazala prav ista slika, kakor jo danes lahko vidimo v Vojvodini in v Medžimurju, kjer so ostala sadna drevesa v kratkem času brez listja. S tako brezbrižnostjo bi šli naproti popolnemu uničenju sadnega drevja in drugih rastlin.

Gobar predstavlja v okraju Murska Sobota veliko nevarnost za sadno drevje. Močne okužbe so na področju občine Murska Sobota in Lendava, a slabe okužbe v občinah: Beltinci, Črensovci, Gaberje, Puconci, Rogaševci in G. Petrovci. Pojavil se je tudi v gozdovih — v ravnini in na gričevnatem svetu.

Poljske miši se pojavljajo v večjem obsegu posebno v ravninskih predelih (Bogojina, Lendava). Če kje, velja to pri zatiranju poljskih miši, da delo posameznika nima nobenega uspeha. Zaradi tega je nujno potrebno skupno zatiranje z zastrupljenimi zrni na celih okuženih okoliših in na vseh okuženih površinah, kjerkoli opazimo mišje luknje.

Omenjeni škodljivci bodo zahtevali še mnogo sredstev in boja, dokler jih ne bomo popolnoma uničili. To stoodstotno uničevanje pa lahko pričakujemo samo takrat, če bomo imeli dovolj finančnih sredstev in če bomo vsi — brez izjeme — složno nastopali proti njim in uporabljali vsa možna in učinkovita zatiralna sredstva.

Ing. Lado Jerše

Poizkusi s krompirjem so se dobro obnesli

Čeprav Ljudska tehnika v soboškem okraju premaguje mnoge težave, saj ne dobiva od nikoder večje pomoči, je v njenih organizacijah vendarle iz dneva v dan bolj živahno. Društvo in klubi si sami pomagajo, zlasti še v krajih, kjer so ljudje, ki znajo pravilno ceniti poslanstvo te manj vpeljane organizacije in njeno delovanje vskladiti s potrebami in razmerami v določenem kraju. V obeh prekmurskih mestih delujejo radioklubi, foto-kino klubi in avtomoto društva, v Soboti pa je po svojih uspehih znan aeroklub, ki je vzgojil že vrsto letalcev in padalcev. V Krogu imajo brodarsko društvo.

V posameznih prekmurskih vaseh so lani opravili več sortnih poizkusnih saditev krompirja. Nekatera društva Ljudske tehnike so se prav dobro odrezala. V Veliki Polani je član Jožef Kotnjek dosegel zavidanja vreden uspeh; sadil je šest vrst krompirja v enaki zemlji, ki ji je enako gnojil in jo enako obdeloval. Uporabljal je tudi umetna gnojila. Najbolj se je obnesel krompir sorte »Merkur«. Dal je 70 ton gomoljev na hektar. Sledijo mu sorte »Jubel« s 65 tonami, »Zgodnji Bohmov« in Frümüle« s 45 tonami. Poizkusi so pokazali, da se te sorte najbolje obnesejo na prekmurski zemlji. Podobna sortna sajenja so opravili tudi v Hotizi, kjer so šele pred kratkim ustanovili društvo Ljudske tehnike.

Okrajno vodstvo Ljudske tehnike pripravlja v zimskem času vrsto strokovnih predavanj v zvezi s kmetijstvom. Predavali bodo agronomi in kmetijski strokovnjaki povsod tam, kjer kažejo kmečki ljudje posebno zanimanje za napredek v kmetijstvu. S predavanj bodo poslušalci nedvomno odnesli marsikaj koristnega, kar jim bo pomagalo, da bodo lahko letos še bolje gospodarili.

J. H.

Ovinek . . . vozi počasi!

V drugi polovici minulega leta je bilo v soboškem okraju razmeroma le malo prometnih nesreč. Tajništvo za notranje zadeve je obravnavalo 19 slučajev. Če odštejemo dve nezgodi motoristov in dve s konjsko vprego, pride na avtomobilske nesreče še 15 slučajev, kar ni mnogo, če pomislimo, da je bil promet v okraju lani zelo živahen, da so vozila močno izrabljena in da so ceste več ali manj v slabem stanju z mnogimi ovinki, slabimi mostovi itd. Priznati moramo, da se ogromna večina šoferjev zaveda svoje težke naloge in vozi zelo previdno, da tudi ne pije. Vendar pa bi se dalo število nesreč še znižati, če bi še oni maloštevilni šoferji ne pili in bili bolj previdni.

Največ nesreč beležijo tovorni avtomobili, namreč 9. Osebni avtomobili so imeli tri nezgode, dva traktorja sta bila močno poškodovana in en avtobus je utrpel manjše praske, a ne po svoji krivdi. Ovinki so za avtomobile vedno zelo nevarna točka in vozač mora biti na ovinkih dvakrat previden. Od 15 navedenih nesreč se jih je zgodilo na ovinkih kar devet, to je od vseh tri petine. Pri šestih nesrečah so sedeli za volanom vozači, ki so bili močno opiti. Na cestah jih je verjetno bilo še več, a imeli so srečo in se jim ni nič pripetilo. Značilno pa je, da so vsi ti vinjeni vozači imeli prav na ovinkih nesreče. V vseh primerih so vozili prehitro in so rezali ovinke. Tako je n. pr. neki šofer iz Maribora, popolnoma pijan zaradi prehitre vožnje na ovinku v Skakovcih preobrnil poln kamion jabolk. Škoda je bila seveda precej velika. Podobno nesrečo je zakrivil tudi pijan šofer iz M. Središča, ki je vozil teleta in svinje v Čakovec. Na ovinku v Pordašincih je zaradi velike brzine zavozil v jarek, pa zopet na cesto, kjer se je avto preobrnil tako, da so bila kolesa zgoraj. Delno srečo pri tej nesreči so imeli ljudje v kabini, bili so kar štirje, dva moška in dve ženski, kar tudi ni dopustno. Trem se ni nič zgodilo, šofer pa si je zlomil roko in dobil težke notranje poškodbe. Lahko bi pa bili vsi mrtvi. Teleta in svinje so po čudnem naključju ostale nepoškodovane.

Smrtni slučaj je bil pri vseh nesrečah le eden in sicer v Mali Polani, kjer je šofer zelo počasi obračal kamion in je neka štiriletna deklica prišla pod zadnjo kolo in bila takoj mrtva. Šoferja v tem primeru ne zadene nobena krivda, saj še deklice niti videl ni, niti ni vedel, da je prišla pod kolo.

Materialna škoda pri vseh avtomobilskih nesrečah v drugi polovici lanskega leta je pa precej velika in znaša po približni cenitvi nad 1,200.000 dinarjev.b V šestih primerih, ko so nesrečo zakrivili pijani vozači, znaša skupna škoda nad 900.000 dinarjev, torej tri četrtine vse škode.

Kokošja kuga v tišinski občini

Na področju tišinske občine, posebno še v vaseh Satahovci, M. Črnci in Gradišče, se je v večjem obsegu pojavila kokošja kuga. Treba bo cepiti kokoši, da se bolezen ne bo širila dalje in da gospodinje ne bodo ostale brez jajčk.

J. G.

Palko Dolinec:

Leni muren Goslač

Na travniku je rastlo drevo in pod njim je imel svoj dom črni muren Goslač. Globoko v zemljo si je izkopal ozki rov, ki ga je pod koreninami drevesa razširil v prostorno izbo. V njej je prespal zimo, drugače pa se je vanjo zatekal samo pozno ponoči, ob slabem vremenu ali pa kadar mu je grozila kaka nevarnost. Več kot doma je prebil Goslač zunaj na travniku. Kakor vsi murni, je bil tudi on godec, vendar se je od svojih črnih sorodnjakov razlikoval po tem, da je bil lenuh in pijanec, kakršnega še do takrat vsa zgodovina murnov ni poznala. Vedno se je potepal, obiskoval prijatelje, tete in strice, ki jih je imel na travniku polno, in jim igral, če so mu dali jesti in piti. Ker je bilo tudi na travniku polno takih, ki so imeli veselice rajši ko delo, je imel Goslač vedno dovolj vesele družčine.

Ko ga je v zgodnjih jutranjih urah sonce zbudilo, je takoj pograbil svoje gosli in se napotil k prijateljem. Ker je bil zgodnji, jih je največkrat zalotil pri zajtrku in se seveda tudi z njimi najedel. Čim je imel poln trebušček, je postal takoj dobre volje, pripravljen za vsake norčije. Igral je in pel, da je bilo veselje in tako je zavajal k lenobi tudi drugače delavne žuželke.

Najrajši je obiskoval čmrlje. Ti debeli gospodje so ga pogostili s pijačami in jedačo in ker so bili sami leni, se je Goslač z njimi dobro razumel. Niso pa ga marale mravlje. Če jih je obiskal, so ga kar na hitro odpravile in le redko se je zgodilo, da so ga za njegovo godbo nagradile s ploskanjem. Prigrizka mu niso nikdar privoščile, od samega priznanja tudi Goslač ni mogel živeti in zato jih je vedno redkeje obiskoval. Razen k čmrljem je še zahajal k pikapolonci in strigalici, ki se pri delu tudi nista nikdar pretegnili. Hodil je pač vedno tja, kjer so mu bili enaki.

Nekega dne pa je začelo deževati. Deževalo je tri dni in tri noči brez prestanka in Goslač je hočeš nočeš moral ostati doma in se dolgočasiti. Vendar to še ni bilo tako hudo. Hujše je bilo to, da mu je neprestano krulilo po trebuhu, hrane pa ni imel prav nobene. Ko so bili lepi dnevi, se za zalogo ni zmenil, ob slabem vremenu pa se je tolažil, da bo spet posijalo sonce. Največkrat je bilo res tako, tokrat pa se je uštel v svojih računih. Sonca ni bilo od nikoder, lakota pa vsak dan hujša. Dva dni je še nekako prebil, tretji dan pa ga je začelo tako zvijati po trebuščku, da je Goslač sklenil spremeniti svoje življenje.

»Čim bo prenehal dež, bom začel drugače živeti,« je sklenil. »Najprej bom napolnil shrambo in šele potem pridejo na vrsto gosli in prijatelji. Vidim, da je moje življenje zgrešeno: dva dni sem sit, da komaj hodim, potem pa spet lačen, da se mi temni pred očmi. Če bo jutri spet sonce, bom kar začel po novem.«

Četrti dan je res posijalo sonce in Goslač je ves vesel prilezel iz luknjice. Takoj se je spravil na delo. Našel je okusno hrano in bilo je je toliko, da bi mu zadostovala za ves teden.

»Najprej se bom najedel,« si je rekel, »potem pa znosim hrano kar pod streho. Če bo spet kdaj prišlo slabo vreme, bom s hrano preskrbljen.«

Jedel je in jedel in kmalu je bil tako sit, da je zadremal na toplem soncu. Ko se je zbudil, ga je minila vsa volja, da bi prijel za delo.

»Bom že drugič,« si je mislil, »saj bo odslej lepo vreme. Tudi jutri in pojutrišnjem si še lahko nanosim hrane. Zdaj bo najbolje, da grem obiskat prijatelje čmrlje. Gotovo so me pogrešali in mi hranijo kaj pijače.«

Vzel je gosli, si jih obesil čez ramena in se podal na pot. Čmrlji so ga res z veseljem sprejeli. Po dežju so imele cvetice polno medu in napolnili so si z njim vse posode. Goslač je pil kolikor je hotel, vmes pa je igral in pel, da so nazadnje še čmrlje zasrbele in so začeli plesati. Seveda jim je Goslač igral polke in valčke, kajti kar tako tudi čmrlji ne znajo plesati. Bili so skupaj ves dan in ko se je zvečer Goslač vračal domov, je pozabil na svoj sklep, da si bo naredil zalogo hrane. Naslednji dan je šel v goste k pikapolonci, nato k strigalici in nato spet k čmrljem. Potem je spet začel od kraja. Sonce je sijalo vse dni, dnevi so bili lepi, prijatelji pa so imeli tudi zanj dovolj hrane in pijače, več si pa Goslač tudi ni želel.

Vse bi bilo dobro in prav, če se ne bi nekega dne nebo spet pooblačilo. Sonce se je skrilo za oblake, od zahoda je zapihal veter in kmalu je začelo liti kakor iz škafa. Goslač je moral spet ostati doma. Tokrat pa je deževalo še več ko tri dni in tri noči in Goslaču je predlo čedalje hujše. Spet je sklenil, kakor že nekoč:

»Čim bo prenehal dež, bom začel drugače živeti. Najprej si napolnim shrambo in šele potem pridejo na vrsto gosli in prijatelji.«

Dež pa je lil kar naprej in se ni prav nič zmenil za Goslačeve sklepe in njegovo lakoto. Ni mu preostajalo nič drugega, da je kljub dežju zapustil hišo. Takoj je šel na tisto mesto, kjer je že nekoč našel hrano, toda zdaj je bila njegova pot zastonj. Hrane ni bilo več.

»Nič zato,« je rekel. »Grem k čmrljem, oni še gotovo imajo kaj za v usta.«

Našel jih je v prav takem stanju kot je bil sam. Dež jim je zmočil vso hrano in zdaj so vsi lačni in prezebli čepeli v svojem domu in se jezili na dež, ki ni hotel nikakor prenehati. Goslač se je napotil k pikapolonci, toda tudi tu je doživel isto, prav tako pri strigalici. Vsi prijatelji, ki so ga nekdaj vabili k sebi, so se ga zdaj otresali, tudi če so še imeli kaj hrane. Ves žalosten in slaboten od gladu se je napotil Goslač nazaj domov. K mravljam, o katerih je vedel, da imajo hrane v izobilju, sploh ni šel. Vedel je, da bi zaman trkal na njihova vrata.

Nedaleč pred svojim domom je Goslač srečal kokošjo družino, ki je po travniku iskala črve. Hotel se je skriti, toda neka putka ga je zagledala, ga pobila s kljunom na tla in ga pogoltnila.

»Kaj si požrla?« jo je vprašal petelin, ki je hodil zraven nje.

»Nič takega,« je odgovorila puta. »Zdi se mi, da je bil tisti leni muren Goslač, ki ni delal nič drugega, kakor se potepal in igral na gosli.«

»Če je bil res tisti lenuh,« je rekel petelin, »potem ga ni prav nič škoda. Za lenuhe res ni mesta na svetu.«

TAKOJ SE VPISITE V ČLANSTVO PRESERNOVE DRUŽBE, DA NE OSTANETE BREZ KNJIŽNIH ZBIRK, KOT SO OSTALI TISOČI LETOS!

PO PREKMURJU IN PRLEKIJI

PRISTAVA PRI LJUTOMERU

Pred kratkim so imeli naši gasilci svoj letni občni zbor. Med nje je prišel gasilski inšpektor tov. Blagovič. Prisotni so bili vsi člani. Pogovarjali so se predvsem o svojem domu, ki bi ga bilo treba popraviti in razširiti, da bi lahko služil za razne sestanke in posvete vaščanov. V vasi nimajo za to nobenega primernega kotička. Okrajno gasilsko zvezo bodo zaprosili za potreben kredit.

Poročila so bila na zboru kar dobro podana, pa tudi z delom dosedanjega odbora so bili člani zadovoljni. Zato so mu ponovno izrekli zaupanje. Društvo vodi predsednik tov. Štefan Lebar.

*

Tudi volitve za vaško vodstvo SZDL so v redu potekale. Po obširnih poročilih smo se v razpravi pomudili pri vzgoji mladine, ki v naši vasi vse preveč zapada v pijančevanje. Popravili bomo tudi ceste in poti, ki vodijo v vas. Izvolili smo novo vodstvo vaške organizacije SZDL.

*

Pa dedek Mraz je bil v naši vasi dokaj radodaren. Nabiralna akcija po hišah je prinesla čez dva tisočaka, nekaj pa je primaknila Socialistična zveza. Obdarili smo 45 cicibančkov. Nemogoče je popisati, kakšno veselje je vladalo med otroki, ko se je pred njimi pojavil njihov prijatelj z dolgo belo brado in polnim košem na rami. Najprej jim je povedal lepo pravljico. Malčki so ga napeto poslušali. Zatem je začel deliti lepa darila. Male ročice so se stegovale proti njemu, ki je imel za vsakega nekaj. Tokrat niti eden otrok ni ostal doma na peči. Za to so poskrbele pridne mamice. Bile so iz srca hvaležne dedku Mrazu, ki je njihovim malčkom pripravil tako prijeten in resničen praznik.

J. V.

29. januarja

VANČA VES

V minulem letu se je v naši vasi rodilo troje otrok, trije vaščani so umrli, poročil pa se je samo ne par. Zanimivo je, da so rojstva in smrti že nekaj let v pravilnem razmerju. Zaposlenih je bilo 61 oseb: 35 moških in 26 žensk — nekaj jih je imelo stalno zaposlitev, več pa jih je bilo na sezonskem delu.

Naši vaščani so dali za elektriko okrog 900.000 din. Če upoštevamo, da gre samo za 35 gospodarstev, potem je kakor na dlani, da je posameznik precej odrinil za svojo pomočnico.

Zanemarili pa smo ceste. Nismo jih redno popravljali in gramozali. Letos bomo morali zamujeno nadoknaditi. To še posebno velja za cesto, ki jo imenujemo Kališče.

Cesto, ki povezuje Tišino in Rankovce, naj bi dal popraviti OLO, saj v pretežni meri služi avtomobilskemu prometu. Tudi most čez potok Debel bomo morali postaviti, sicer nam bo voda ob nalivih popolnoma zglodala cesto. Večkrat se tudi zgodi, da moramo kakšen avtomobil izvleči iz potoka s kravjo vprego. Načrt za ta most so že izdelali v stari Jugoslaviji, vendar ni bilo nikdar denarja, da bi ga uresničili. Da bi za most končno le našli potrebna sredstva!

J. G.

KAJ?

Križevski prosvetarji so zborovali

Prejšnji teden je bil v Križevcih pri Ljutomeru občni zbor prosvetnega društva. Poročila društvenih voditeljev so bila dokaj kritična in so verno prikazala vrsto problemov.

Lani je društvo dobilo kredit in si nabavilo kinoaparaturo, lepo uredilo dvorano in doseglo prav lepe uspehe na prosvetnem področju. Najbolj uspeli prireditvi sta bili uprizoritev »Hasanaginice« in koncert moškega pevskega zbora. Imeli so tudi nekaj dobrih gostovanj. Ljudje se zlasti vesele gostovanj ptujskega gledališča.

Letos se bodo dobro pripravili na proslavo 10-letnice osvoboditve in na veliko okrajno kulturno revijo, ki bo junija v Ljutomeru. Ko so dobili kinoaparaturo, je začela prevladovati upravičena bojazen, da bo delo amaterskih društev zamrlo. Vendar se tega ni treba bati, potrebno pa bo, da bodo bolj kritični pri izbiri dramskih del. Uprizarjati bodo morali take igre, ki jih bo občinstvo rado gledalo in bodo tudi v kakovostnem in vzgojnem pogledu na primerni višini. Le tako bo lahko društvo uspešno konkuriralo takoimenovani »mehanični« kulturi v kraju.

(nb)

KJE?

Cankova

Zadnje čase tudi Kmetijska zadruga v Cankovi vodi borbo za napredek kmetijstva v svojem kraju. Zadruga je nabavila tri prevozne in dve manjši nahrbtni škropilnici za zatiranje koloradskega hrošča in škropljenje nizkega drevja. Sedaj bodo pa nabavili še dve škropilnici in štiri sejalnike.

V zgodnji jeseni so se sporazumno s kmetovalci odločili izvesti gnojilne poizkuse na travnikih posameznih kmetovalcev. Mnenja so, da bodo navedeni poizkusi mnogo pripomogli k pravilnemu gnojenju travnikov in s tem k zvišanju travniške proizvodnje. O tem so seznanili vse kmetovalce, ki bodo poizkuse pazljivo spremljali. Z Novim letom je KZ namestila mlečnega kontrolorja in rodovnika za živino, kar so pozdravili vsi kmetovalci.

Tudi v zadružnem domu so začeli urejevati prosvetno dvorano in že uredili prostore za ambulanto.

Pozdrav iz Ljubljane

Ob novem letu pozdravljava svoje starše, znance in prijatelje, posebno pa še prijateljice iz Gradišča in Ižakovec.

Janez Novak in Štefan Vučko

IZ LJUTOMERA IN OKOLICE

Delavsko prosvetno društvo Svoboda v Železnih dverih je priredilo pester »Silvestrov večer«. Igrali so veseloigro »Poslednji most«. Tudi dedek Mraz jih je obiskal v mladinski igri »Jelka žari«.

Za svojo knjižnico so kupili 135 knjig in povečali izbor knjig na 600 komadov. V zimskem času bodo imeli več poučnih predavanj. Trudijo se, da bi bilo izobraževalno delo kar najbolj pestro in vabljivo za tamkajšnje vinogradniške delavce.

*

V okviru proslav Novoletne jelke je dramatski krožek ljutomerske osnovne šole uprizoril mladinsko igro Kristine Brenkove »Mačeha in pastorka«. Igro je režirala tov. Olga Stanjkova.

Igro so si ogledali ljutomerski šolarji, gimnazijci in tudi odrasli ljudje. Pri štirih predstavah so nastopajoči želi obilo priznanja. Uprizoritev je prav dobro uspela.

*

Preteklo nedeljo so se zopet odprla vrata kinodvorane. Vrteli so ameriški film »Divji lovec«, ki je gledalcem zelo ugajal.

Razumljivo je, da pri velikem navalu ljudi niso mogli kart prodajati tako, kot bi sicer želeli. Prav bi bilo, da bi v bodoče začeli prodajati karte 1 in pol ure pred vsako predstavo. Tako bi izostal nepotreben dirindaj pred okencem.

Nove aparature so se dobro obnesle — tako glede slik kakor tudi tona. Slišati je, da bodo odslej predvajali zanimive filme, ki bodo brez dvoma privabili v dvorano še več obiskovalcev. Dobrodošla pa bi bila tudi reklama za filme v našem domačem časniku.

*

V ponedeljek je bilo v Domu kulture zanimivo predavanje o vtisih s potovanja po Holandiji. Številni poslušalci so predavatelja nagradili s ploskanjem . V bodoče bo treba taka predavanja bolj propagirati. Velik krog Ljutomerčanov, ki radi obiskujejo predavanja, o zadnjem predavanju sploh ni bil obveščen.

Zidarje, priučene zidarje in težake

sprejmemo takoj ali pa kasneje v službo. Stalna zaposlitev. Delo je v zaprtem prostoru. Priučeni zidarji lahko opravijo izpit po izkazani praksi. Takoj ali kasneje sprejmemo v službo tudi gradbene delovodje. Za hrano in stanovanje je preskrbljeno.

GRADBENO PODJETJE »GRADITELJ«,

Ljubljana, Šmartinska cesta 64 b

Iz bučkovske občine

Malonedeljčani imajo že od nekdaj navado, da dočakajo Novo leto v prosvetni dvorani. Letos so jim učenci kmetijske gospodarske šole pripravili posebno razvedrilo z veseloigrama, ki sta dobro uspeli. Žal pa je bilo med navzočimi nekaj razgrajačev, ki so pokvarili dobro vzdušje in napravili precej škode.

*

Posebno v zimskem času kažejo vaščani veliko zanimanje za knjige. Izposojajo si jih v ljudski knjižnici.

V občini je tudi precej stalnih naročnikov za knjige Prešernove, Kmečke in Mohorjeve družbe. Precej bralcev ima tudi naše časopisje. Med tedniki prednjači Kmečki glas s 134 naročniki, sledi mu Obmurski tednik s 94 izvodi. Domači list je v splošnem priljubljen in bi v novem letu lahko s primerno agitacijo še povečali število njegovih naročnikov.

Med dnevniki prednjači mariborski Večer s 43 naročniki. Bero pa tudi Ljudsko pravico, Slovenskega poročevalca, Pavliho in druge časopise. Tudi Tovariš, Naša obzorja in druge revije so si utrle pot v naše kraje, kar je samo kvalevredno.

*

Po daljši krizi se nam je posrečilo izbrati upravni odbor in predsednika prosvetnega društva. Novo vodstvo se bo odločno potegovalo za sredstva, ki so kraju potrebna, da bomo lahko obnovili propadajočo stavbo Prosvetnega doma. Pričakovati je, da bodo Bučkovčanom pomagali tudi okrajni činitelji in tako prispevali svoj delež k temu, da se bo izobraževalno delo v našem kraju letos še bolj razmahnilo.

Bogojina

Tudi pri nas bodo letos začeli graditi novo šolsko poslopje in občinsko hišo. Ljudski odbor je zaprosil za kredit, ki so mu ga na okraju obljubili. Gradbeni prostor je že zakoličen.

Vaščani se veselijo te pridobitve; saj je vas daleč znana po svojem pevskem zboru. Dramatska skupina je lani uprizorila kar štiri igre. Nastopili so 13-krat. Letos so že igrali »Dve nevesti« in zabeležili dokajšnjo udeležbo gledalcev. V vasi pa imajo slabo dvorano. O, da bi tudi njo kmalu zamenjala nova vrstnica!

I. A.

Nesreča nikjer ne počiva

Hude opekline po prsih in trebuhu je dobil štiriletni Aleksander Cener iz Vanče vesi, ko se mu je pri peči vnela srajca. Sosedovi otroci so mu hoteli pomagati, pa so ga kar z blatom namazali. Starši pazite na otroke!

Pretepali so se zaradi nekega dekleta Baranja Alojzija, Helena in Mihael. Pri tem sta dobili prvi dve le manjše poškodbe, medtem pa je Mihaelu oko tako poškodovano, da je moral v mariborski bolnišnici iskati pomoč.

S kolesom v voz se je zapeljal 27 letni Janez Horvat iz Vadarcev. Pri tem je dobil tako hude udarce v hrbet, da ne more hoditi in se zdravi v bolnišnici.

Beseda o mladih v Lemerju

Svojčas smo lahko rekli, da imamo v naši vasi delavno mladino. Res je pa, da zdaj tega ne moremo trditi. Še ni tako davno, ko so pri nas mladi ljudje pridno študirali razne igre in se postavili na odru, a na svojih sestankih so se pomenili o raznih rečeh. Zdaj pa je vse nekje zastalo. Marsikdo od mladih se vprašuje, kako to? Nekateri trdijo, da je vzrok v tem, da smo pustili vodstvo samo, ki se potem ni znašlo, druge množične organizacije pa mu tudi niso nudile pomoči. Če upoštevamo to ob tem, da je še vedno nekaj takih staršev, ki se trdo drže pravil, da mladini ni treba sestankov in podobnega ukvarjanja, potem bo to držalo; osamljeno vodstvo, nekaj mladih v marsičem še ne dovolj trdnih ljudi, ne more storiti vsega, če ni od nikoder nobene skrbi in vsaj moralne pomoči.

Tako smo razmišljali v Lemerju do nedavnega, ko so nas zgledi sosednih vasi opozorili, da tam delajo drugače in bolje. Skromen začetek zato naj ne gre mimo množičnih organizacij, a kar nas je mladih — složno in z veseljem na delo, pa uspeh ne bo izostal.

-jak.

POSTANITE PODPORNI ALI USTANOVNI ČLAN PRESERNOVE DRUŽBE!

Zahvala

Ob Novem letu smo prejeli več desetin pozdravnih pisem in čestitk z najboljšimi željami od naših rojakov v tujini, naročnikov in bralcev, delovnih kolektivov in ustanov Obmurja in drugih predelov republike. Za pozdrave se prav vsem toplo zahvaljujemo.

UREDNIŠTVO

Okrajna gasilska zveza v Murski Soboti obvešča:

GASILSKI KOLEDAR. Ponovno vabimo vsa društva, da čimprej pošljejo po žepni koledarček. Cena kom. je 100 din.

ČLANARINA ZA LETO 1954. Pozivamo društva, ki še do danes niso poravnala članarine za leto 1954, kakor tudi ostalih obveznosti, da to čimprej store.

PODČASTNIŠKI TEČAJ ZA ČLANICE. Sporočamo društvom in članicam, da bo februarja podčastniški tečaj za članice. Vabimo društva ,da takoj prijavijo kandidatke.

TROMESEČNA POROČILA. Obveščamo sekretarje društev, da je Zveza prejela nova tromesečna poročila. S tem nehajo veljati stari obrazci. Poročila je dobiti v naši pisarni.

Iz pisarne OGZ

MALI OGLASI

ESPERANTO SE LAHKO NAUČITE z dopisnim tečajem. Prvo lekcijo pošlje proti predložitvi 50 din Zveza esperantistov Slovenije, Ljubljana, Miklošičeva c. 7.

VINOGRADNISKO KOLJE, kostanjeve ali akacijeve stebre in hmeljevke — kupimo. — Zadružno gospodarstvo Jarenina pri Mariboru.

ENONADSTROPNO HIŠO, podkleteno, primerno za vsako obrt, z gospodarskim poslopjem in vrtom prodam v središču Salovec. — Naslov v upravi lista.

GOSPODINJSKO POMOČNICO, staro 19 do 30 let, sprejmem takoj v službo. — Ladislav Preis, M. Sobota, Slomškova 13.

POSESTVO, NOVO GOSPODARSKO POSLOPJE, 2 ha in 75 arov zemlje (travniki, njive in gozdovi) prodam za okrog 1 milijon din. — Drbetinci št. 26, p. Vitomerci pri Ptuju.

DOBRO DRUŽINO, ki ima veselje do živine, iščemo. Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe poslati Kmetijskemu gospodarstvu Tešanovci.

ZA POMOŽNA PISARNIŠKA OPRAVILA v elektrifikacijski, turistični, gasilski in koordinacijski pisarni sprejmemo takoj v službo uradniškega upokojenca ali invalida na deželi. Mesečni honorar, za stanovanje in hrano poskrbljeno. — Pismene ponudbe je poslati na naslov: »Turizem Gomilac, p. Juršinci pri Ptuju.

UPOKOJENKO, ki mi bo pomagala pri gospodinjstvu, sprejmem v oskrbo. — Naslov v poslovalnici KZ Rogaševci.

DVE BREJI KOZI, dobri mlekarici, prodam. — Marija Vicman, Gor. Radgona, Panonska ulica 3.

DROBILNIK (šrotar) z elektromotorjem, 12 KS, prodam. — Štefan Lančar, Noršinci št. 32.

PARNO LOKOMOBILO, 5 KS, v dobrem stanju, prodam po ugodni ceni. — Franc Knaus, Nuskova, p. Rogaševci.

LOKOMOTIVO, 6 KS, v dobrem stanju — prodam. Ižakovci 55, p. Beltinci.

Preklic

Spodaj podpisani preklicujem izjave in govorice, ki sem jih širil o kraji drv v Pršetincih proti Jožetu Romihu, uslužbencu OLO Ljutomer, kot lažnive in neresnične.

Izjavljam, da ne bom nikoli več govoril proti imenovanemu neresničnih stvari. Prav prisrčno se mu zahvaljujem, da je bil tako dober, da je odstopil od civilne tožbe, s katero bi mi lahko povzročil velike stroške. Še enkrat ga prosim, da mi vse to odpusti in ostane naprej moj prijatelj. — Milan Vrbnjak, posestnik, Pršetinci, p. Tomaž pri Ormožu.

Tedenski koledar

Nedelja, 16. januarja — Tomislav
Ponedeljek, 17. januarja — Anton
Torek, 18. januarja — Vera
Sreda, 19. januarja — Hranimir
Četrtek, 20. januarja — Fabijan
Petek, 21. januarja — Neža
Sobota, 22. januarja — Vincencij

Lunie mene: zadnji krajec, dne 15. januarja ob 23. uri 13. min.

Gibanje sonca: 21. januarja vzide ob 7.37 uri, zaide ob 16.50 uri, dolžina dneva 9 ur 13 min.

SPOMINSKI DNEVI

16. 1888. Umrl v Celovcu narodni organizator in publicist Andrej Einspieler. — 1947. Ustavodajna skupščina LRS je sprejela prva ustavo slovenskega ljudstva.
17. 1943. Začetek IV. ofenzive proti NOV.
19. 1861. Ustanovljena v Trstu slovenska čitalnica »Narodna čitalnica v Terstu«. — 1876. Rojen na Premu na Notranjskem pesnik Dragotin Kette.
21. 1897. Na Kranjsko prišli jezuiti z nalogo, da iztrebijo protestantizem. — 1924. Umrl v Gorkih Vladimir Iljič Uljanov — Lenin. — 1944. Ustanovljeno na osvobojenem ozemlju Slovensko narodno gledališče.
22. 1485. V Benetkah dotiskana prva hrvatska knjiga. — 1950. FLRJ je izdala nov zakon o socialnem zavarovanju, ki je najnaprednejši na vsem svetu.

KINO

»PARK« MURSKA SOBOTA — od 14. do 16. januarja ameriški barvni kovbojski film »Obzorja na zahodu«, od 18. do 20. januarja ameriški film »Vrni se, mala Sheba« in od 21. do 23. januarja jug.-avstrijski film »Poslednji most«.

LENDAVA — od 14. do 16. januarja francoska komedija »Državni sovražnik št. 1«, od 18. do 19. januarja ameriška psihološka drama »Dom sovraštva« in od 21. do 23. januarja ameriška drama »Krvna osveta«.

ČEPINCI — 16. januarja nemški krim. film »Glas drugega«.

GRAD — 16. januarja ameriški film »Merton pri filmu«.

SLATINA RADENCI — 16. januarja ameriški barvni film »Na otoku s tebo«. — 20. januarja ameriški film »Smrt trgovskega potnika«. — 22. januarja amer. barvni film »Plavajoče gledališče«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — 15. in 16. januarja amer. ljubavna drama »Njeno maščevanje«. — 19. januarja angleški vzgojni film »Mala balerina« in 22. januarja avstrijska komedija »Irena v zadregi«.

RADGONA — 15. in 16. januarja ameriški film »Skrivno življenje W. Mitja«.

VELIKA POLANA — 16. januarja ameriški film »Winchester 73«.

SEJMI

OKRAJ MURSKA SOBOTA: Beltinci v četrtek, 20. januarja živinski in kramarski sejem: Beltinci v sredo 19. januarja živinski sejem; Cankova v ponedeljek, 17. januarja živinski sejem; Dobrovnik v ponedeljek, 17. januarja živinski sejem; Grad v sredo, 19. januarja živinski sejem; Križevci v sredo, 19. januarja živinski sejem; Lendava v torek, 18. januarja živinski sejem; Pečarovci v četrtek, 20. januarja kramarski sejem; Prosenjakovci v ponedeljek, 17. januarja živinski sejem; Šalovci v sredo, 19. januarja živinski sejem; Tišina v sredo, 19. januarja živinski sejem; Turnišče v torek, 19. januarja živinski sejem; Turnišče v četrtek, 20. januarja svinjski sejem.

Vabilo

Člane Avtomoto društva »Štefan Kovač« v M. Soboti vljudno vabimo, da se udeležijo rednega občnega zbora, ki bo 16. januarja 1955 ob 9. uri dopoldne z običajnim dnevnim redom v društvenih prostorih na Titovi ulici (stara osnovna šola). Vabimo tudi ljubitelje tehnike in motorizacije. — Upravni odbor.

Zavod za komunalne storitve Murska Sobota,
Stefana Kovača ulica št. 28,
sprejme v službo

VRTNARJA — CVETLIČARJA.

Pogoji: 6-letna praksa v navedeni stroki. — Plača po uredbi. Pismene ponudbe z opisom dosedanjega dela je poslati gornjemu naslovu do 25. januarja 1955.

10 din

Upravi

„Obmurskega tednika"

Murska Sobota

poštni predal 52

20 do 30 odstotni popust pri nakupu knjig —

velika ugodnost za naše knjižnice

Novica o knjižni akciji v času katere bodo ljudske knjižnice lahko nakupovale knjige s popustom, je vzbudila mnogo zanimanja v slovenski javnosti. Na Ljudsko prosveto Slovenije prihajajo vprašanja, kako bo potekala ta akcija. Na ta vprašanja naj odgovori to obvestilo.

Prvo vprašanje, na katero žele ljudje odgovor, je: **Kdo ima pravico do nakupa knjig s popustom?** To pravico imajo vse javne ljudske knjižnice — mestne, občinske, društvene, knjižnice po podjetjih in sindikatih, mladinske, pionirske, dijaške in šolske knjižnice. Akcija naj omogoči ljudskim knjižnicam priti do knjig po znižanih cenah, zasebnikom popust ni namenjen. Popust je enkraten in časovno omejen. Traja od 1. januarja do 31. marca 1955.

Nadalje ljudje vprašujejo, **katere knjige prodajajo s popustom in kolikšen je ta popust.** Popust velja za knjige vseh slovenskih založb (Cankarjeve založbe, Državne založbe Slovenije, Mladinske knjige, Kmečke knjige, Slovenske Matice, Slovenskega književnega zavoda, Našega tiska, Novih obzorij, Primorske založbe), ki so izšle od l. 1945 do konca 1954, v kolikor so še na knjižnem trgu. Pri tem popustu knjige niso združene v zbirke, kakor je to običajno pri novoletnih popustih nekaterih založb, marveč je popust določen za vsako knjigo posebej. Popust znaša od 20 do 50%. Vsaka knjižnica lahko kupi katerokoli knjigo v toliko izvodih, kolikor jih potrebuje. Seznam vseh teh knjig bo izšel te dni v štirinajstdnevniku »Ljudska prosveta«, ki ga dobivajo vse slovenske ljudske knjižnice, ljudskoprosvetna društva in mnoge šole. Da bi bili prav v vsakem kraju obveščeni o knjižni akciji, bodo to številko »Ljudske prosvete« prejele prav vse šole v Sloveniji. Številka bo v celoti posvečena knjižni akciji in bo vsebovala podrobna tehnična navodila za naročanje knjig in seznam vseh knjig, za katere velja popust. Pri vsaki knjigi bo razen popusta v odstotkih navedena cena s popustom in redna knjigotržna cena.

Kako bodo knjižnice naročale knjige? Vsa naročila je pošiljati prek Izvršnega odbora Ljudske prosvete v Ljubljani. Knjige bodo naročale knjižnice same ali za njih mestni, občinski in okrajni sveti za prosveto in kulturo, okrajni odbori Ljudske prosvete, zadruge itd. Vsi ti bodo naročali po posebnih naročilnicah, katerih obrazec bo objavljen v listu »Ljudska prosveta«.

Če kateri od interesentov za nakup knjig morda ne bi dobil v roke posebne številke »Ljudske prosvete«, naj se obrne po informacije na Izvršni odbor Ljudske prosvete Slovenije v Ljubljani.

Novo leto in radgonski vajenci

Tudi učenci radgonske vojenske šole smo imeli Silvestrov večer. Že nekaj tednov prej smo se domenili, kako bomo dočakali novo leto. Vsak je nekaj prispeval, da smo lahko kupili jedila in brezalkoholne pijače. V našo sredo smo povabili tudi učitelje. Domala vsi so se našemu vabilu odzvali.

Zbrali smo se na starega leta dan. Upravitelj šole tov. Borko nam je spregovoril nekaj vzpodbudnih besed in nam zaželel obilo sreče v novem letu, potem pa smo se veselili.

Najbolj pridne so bile naše vajenke. Pripravile so nam dobra jedila. Posebej še moram pohvaliti tov. Marijano Maričevo

F. P.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju sreček 62. kola (Plan I)

dne 10. jan. 1955 v Smederevu

Srečke, ki se končujejo s spodaj označenimi številkami	so zadele dobitek dinarjev
0	200.—
2760	20.200.—
1800	30.200.—
6120	30.200.—
8310	30.200.—
36620	60.200.—
009420	100.200.—
330.280	100.200.—
477540	100.200.—
014700	200.200.—
641	2.000.—
2951	20.000.—
109851	100.000.—
146131	100.000.—
400561	100.000.—
188401	200.000.—
305781	800.000.—
02	1.000.—
272	5.000.—
3942	20.000.—
21832	60.000.—
22932	80.000.—
140842	100.000.—
188632	100.000.—
424762	100.000.—
0153	40.000.—
82793	60.000.—
040353	100.000.—
353143	100.000.—
794	3.000.—
054	5.000.—
262884	100.000.—
293934	100.000.—
400184	100.000.—
225	2.000.—
315	3.000.—
1315	20.000.—
42345	80.000.—
054985	200.000.—
386	10.000.—
6306	20.000.—
280316	100.000.—
446386	210.000.—
39067	60.000.—
444447	100.000.—
067237	100.000.—
6688	30.000.—
43828	80.000.—
9	200.—
9359	30.200.—
8349	40.200.—
6369	50.200.—
10939	60.200.—
38029	60.200.—
72349	80.200.—
124819	100.200.—
319369	100.200.—
436649	100.200.—

Skupno je bilo izžrebanih 504.488 dobitkov in 6 premij v skupni vrednosti 80,400.000 dinarjev.

V zneskih za izplačilo so vezani dobitki že upoštevani. Dobitke izplačujemo samo po uradni žrebni listi. Dobitke do 50.000 din izplačujejo zastopniki Jugoslovanske loterije, ki so v vseh večjih krajih Slovenije, dobitke od 5000 do 50.000 din pa tudi vsi sedeži Narodne banke FLRJ. Dobitke po 100.000 din in vse premije izplačujejo republiške in Glavna direkcija Jugoslovanske loterije.

Srečni dobitniki naj zaradi izplačila dobitkov predložé svoje srečke Jugoslovanski loteriji, direkciji za LRS v Ljubljani, Beethovnova 10.

LOV NA LEVE

Sonce je že zašlo in pošastne sence so legale na zemljo, mi pa smo se še nadalje prebijali skozi divjino. V gostem mraku smo prispeli do zaraščenih goščav na ozemlju Kapala v Centralni Afriki, ki loči jezeri Bangveolo in Kampolombo. Bil je že skrajni čas, da se naši sloni, ki so nosili nas in tovor, odpočijejo.

Legel sem na zemljo in se prekril z mrežo za moskite. Bopsi, moj pametni in zvesti pes, ki me je spremljal že na poti skozi Kongo, se je vlegel k mojim nogam. Visoko bičevje nas je varovalo pred vetrom, ki je pihal z jezera. V polkrogu pred menoj so ležali črnci-nosači, za njimi, nedaleč proč, pa se je razprostirala nepregledna stepa. V taborišču je kmalu zavladala tišina. Vse živo je po napornem dnevu na mah zaspalo.

Nenadoma sem se prebudil. Zaslišal sem Bopsija, kako laja nekje zunaj taborišča. Zdaj pa zdaj je lajež ponehal, začulo pa se je besno renčanje.

»Razpihaj ogenj!« sem rekel črncu, ki se je tudi prebudil.

»Simb?... Lev, ali ne?« me je vprašal nosač, drhteč od strahu.

Zaslišal sem še enkrat Bopsija in sem pomislil: če se je tako majhen pes upal iz taborišča, potem je tam v najslabšem primeru kaka hijena. Po tem zaključku sem se popolnoma pomiril.

Medtem je zagorel ogenj in zaslišalo se je nekako momljanje. Plamen je švignil iznad suhih polen in medla svetloba je obsijala velikega, močnega leva, ki se je sredi taborišča plazil naravnost proti meni. Nosači so poskakali pokonci in preplašeno kričali. Iz mraka je skočil tudi Bopsi in se brez obotavljanja pognal proti levu. Zverina je že dvignila šapo nadme, toda pes je bil hitrejši. Za trenutek je zbegal leva, to pa je bilo dovolj, da sem segel po puški. A še preden sem mogel nameriti, je žival v nekaj dolgih skokih izginila v noč. Prav tako so izginili tudi vsi črnci. Največ se jih je povzpelo na bližnje drevo.

»Še se bo vrnil!« je zaklical z drevesa eden izmed nosačev.

Zavidal sem črncu, ker je bil na varnem. Ob nemirni svetlobi ognja se ni dosti razločilo, tako da je bilo skoraj nemogoče natanko streljati, to pa ni bila nič kaj prijetna okoliščina.

Zažgal sem magnezijevo svečko, ki je za trenutek osvetlila vso okolico. V njenem blesku sem zapazil temnejšo senco, ki se je odmikala po stepi. Več se ni videlo in tudi ne slišalo. Moji fantje so se vračali drug za drugim. Zbrali so se okrog ognja, ga netili vse bolj in bolj in bili so veseli, da sem bil jaz, s puško čez kolena, med njimi.

Čas je potekal počasi. Od vlage in megle, ki je prihajala z jezera, sem bil ves premražen. Prvi od nas je ponovno zaspal Bopsi. Kmalu za njim sem legel utrujen in zaspan tudi jaz in trdno zaspal. Poleg sebe sem položil puško in oster nož.

Strahovit krik enega izmed nosačev me je ponovno prebudil. Na sebi sem začutil nekaj mehkega, kar sem zastonj poskušal odvreči. Bopsi je lajal. Tedaj pa me je nekaj potegnilo z ležišča in sem skoraj izgubil zavest. Ko so se moji spremljevalci zbrali okrog mene, sem sedel nedaleč od svojega ležišča in nisem vedel, kaj se je pravzaprav zgodilo.

Nazadnje se je zdanilo. Sonce se je počasi prebijalo skozi jutranjo meglo. Tedaj sem, po sledovih, ki jih je bilo polno po taborišču in okolici, šele mogel razbrati, kaj se je dogajalo ponoči.

Pet levov se je moralo pripravljati, da napadejo taborišče. Eden med njimi se je priplazil skozi ločje, ki je raslo ob jezeru. To je bila tista zver, ki me je ponoči napadla in me potegnila z ležišča. Verjetno, pa je bela mreža proti nevarnim komarjem leva preplašila, ko se je v skoku name zapletel vanjo. V tistem trenutku pa je Bopsi hrabro skočil na zver in lev je, verjetno z željo, da se osvobodi goste mreže, v katero se je bil zapletel, odskočil in ni potegnil s seboj samo mreže, temveč tudi mojo spalno vrečo z menoj vred. Jaz pa sem se tedaj zavalil z ležišča, mreža se je odpela in lev je očitno še bolj preplašen pobegnil. Mreža in moj zvesti mali pes sta mi tisto noč rešila življenje.

Preplah, ki je ob tem nastal v taborišču, ogenj, ki je zagorel, premikanje in glasovi pa so pregnali tudi ostale leve.

Popis živine, perutnine in čebelnih panjev

Kakor v ostalih predelih Slovenije, tako bo od 16. do 20. januarja 1955 tudi v Obmurju popis živine, perutnine in čebelnih panjev. Upoštevali bodo stanje s 15. januarjem.

Popis bo zajel vsa splošnodružbena, zadružna in zasebna kmetijska gospodarstva, državne, zadružne in družbene ustanove, podjetja in organizacije, ki se sicer ne bavijo s kmetijsko proizvodnjo, imajo pa živino, perutnino ali čebelne panje. Podobno velja tudi za nekmetovalce — zasebnike.

Odgovorni voditelji in lastniki so dolžni dati popisovalcem točne podatke in odgovore na vprašanja, ki jih vsebuje popisni list. Kdor pa bo kakorkoli onemogočal pravilno izvedbo popisa ali pa ne bo dal zahtevanih ali točnih podatkov, mora računati s tem, da bo od tega imel neljube posledice. Proti njemu bo uveden postopek po zakonu o prekrških.

Poroke, rojstva, smrti . . .

V okraju **Murska Sobota** je bilo novembra rojenih 154 otrok; od tega 67 dečkov in 87 deklic. Umrlo je 98 oseb: 50 moških in 48 žensk. Štiri osebe (3 moški, 1 ženska) so umrle nasilne smrti. Poročilo se je 54 parov.

Dvojčke so rodile: 27-letna Kristina Fujs iz Radovec pri prvem porodu v soboški bolnišnici; 22-letna Sovilj Jelisava iz Dobrovnika pri drugem porodu v soboški bolnišnici; 32-letna Ana Časar iz Čepinec pri drugem porodu na domu.

38-letna Neža Straus je rodila desetega otroka.

29-letni Ludvik Škerlak, po poklicu pismonoša, se je zastrupil z alkoholom. Doma je bil iz Mačkovec, mrtev pa je obležal na nekem dvorišču v Beltincih; 53-letni Štefan Pučko, voznik-konjar od Grada, je nesrečno padel pod voz. Umrl je spričo posledic notranje krvavitve; 1-letni otrok Albert Horvat iz Dobrovnika se je poparil z vrelo vodo in dobil hude opekline. Umrl je v soboški bolnišnici; 68-letna Karolina Majc iz Nuskove se je obesila zaradi težje bolezni. Bila je kmetovalka.

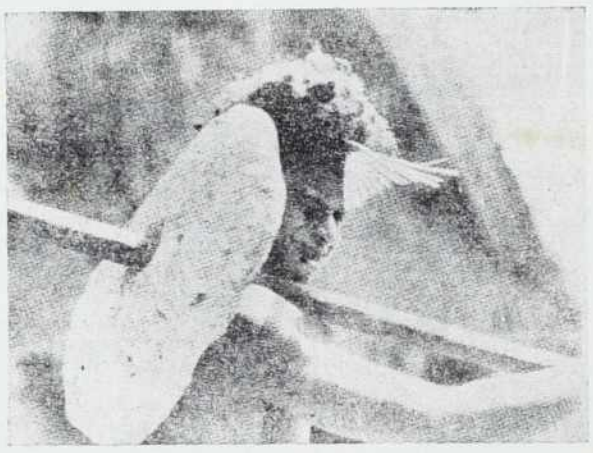

Na otoku v Karolinskem otočju uporabljajo najbolj nenavaden denar na svetu — kameniti denar. Čim večji je kamen, tem več je vreden. Pa ni kaka zlata ruda, ne, prav navaden masiven kamen, po obliki podoben našemu mlinskemu kamnu. Kamenita valuta ima na tihomorskem otoku veliko vrednost, saj morete kupiti za »novec« velikosti človeka celo več japskih vasi in plantaž. Na Japu ne poznajo ne blagajn, še manj pa banke; »denar« leži kar pred hišo, prislonjen na steno. Popolnoma varen je pred tatovi, ker mora včasih prenašati »denar« za izplačilo tudi po sto ljudi. Če je kamen manjši, si ga lastnik naprta na rame in gre kupčevat, kakor domačin na naši sliki. Za svoj »denar« si misli kupiti lepo plantažo ali vas.

Zanimivo je, da te kamenje ni z Japa, temveč z dveh sosednih otokov. Zato je še dražje, ker mu vrednost povečujejo nevarnost in težave prenašanja.

Le »drobiž« na Japu ni kamenit. V ta namen uporabljajo otočani biserne školjke in obleke, spletene iz fine trave.

Četrti teren ima dobre strelce

Mladina četrtega soboškega terena se je odločila, da bo izkoristila zimski čas za športno delovanje. Najljubši panogi sta ji šah in streljanje.

V decembru so imeli mladi strelci tekmovanje za prvenstvo leta 1954. Streljalo je 25 fantov in deklet. Najboljše uspehe so dosegli: Horvat je osvojil prvo mesto z 250 krogi od 300 možnih, sledijo mu Turner z 237, L. Gumilar z 215, Z. Šafar z 205, Bratinšček z 200 in J. Flegar z 196 krogi. Med mladinkami je zasedla prvo mesto Sarika Stefanec s 75 krogi od 100 možnih, sledijo pa ji J. Sapač, M. Dajč, Terezija Beucak in druge.

Mladi strelci Horvat, Turner, Gumilar, Šafar, Stefanecova in Sapačova so dokazali, da se bodo v tem športu lahko uveljavili in dosegli zavidljive uspehe. Letos bodo imeli redna mesečna prvenstva v streljanju.

S. R.

Naročilnica za „Obmurski tednik“

Podpisani .....

poklic ..... točen naslov .....

..... pošta .....

naročam s tem Obmurski tednik za .....

točen naslov: .....

pošta .....

Naročnino bom plačeval četrtletno — polletno — celoletno (nepotrebno prečrtati).

Naročilo velja za naročnika do njegove pismene odpovedi lista.

..... dne ..... 195 ...

Lastnoročni podpis:

.....

Zaradi inventure zaprto

(Spomin na novoletno inventuro.)

Inventura ni prav nič prida zadeva. Se kaj rado zgodi, da ob njej ta ali oni obnemore, se pravi, ob primanjkljajih, ki se radi pojavijo ob tej mukapolni reči. Poznam človeka, resnično blaga duša je bil, ki že nekaj časa razmišlja o inventuri tam nekje v luknji in si bojda še danes ni čisto na jasnem glede tega **novodobnega izuma.**

Tudi jaz, se pravi, naša hiša je utrpela zaradi inventure skoraj nekakšno težavo. N. pr. pri nas je zmanjkalo kruha. Ker ga peku ne zaupamo, ga pečemo sami. In mi reče žena, naj grem po kvas. Jaz seveda, kako tudi ne bi, takoj stečem v trgovino, ki pa ni takoj za vogalom. Trgovina je bila zaprta. No, nič takega! Malo bo treba počakati, pa bo v redu. V izložbi ogledujem stvari, ki sem jih videl že predlansko leto. Kaj pač hočemo, če se v našem kraju časi tako počasi obračajo. Se nekaj plakatov o silvestrovanju si pogledam pobliže, ker sem jih videl letos šele prvič. In še vabilo dedka Mraza, ki pa je odšel že pred kakšnim tednom.

Ko tako vneto čakam in v mislih iščem izgovore, kajti doma je treba povedati, kje sem zapravil čas, me sreča v globokih mislih blagi tovariš in me vpraša, kaj vendar čakam. Mu pojasnim zadevo o kvasu, on pa, če ne vem, da delajo v trgovini inventuro. Glej ga, zlomka! Inventuro torej! Pa že od novega leta dalje. Že skoraj ves teden! Hude reči so se morale pojaviti v tej trgovini. Bomo pač kje drugje nabavili ta ljubi kvas, sem si dejal in šel dalje. Pa sem se zmotil, kajti tudi na drugi trgovini je pisalo, da delajo inventuro. Je bilo tako tudi v tretji, četrti in še peti trgovini. Povsod inventura! Inventura!

Pred neko trgovino sem slišal robantiti nekoga, ki se je razburjal, da bo zaradi inventure celo ob hlače in svoj ugled. Kajti, da rabi nujno hlače, kajti bo jutri doma vesela reč in on vendar ne more s starimi hlačami v dovoljni meri dostojno zastopati ugleda hiše.

Pa sva si dejala, da bova že nekako vdrla v trgovino, kajti kvas je kvas, in nazadnje so tudi hlače hlače! Pričneva biti po vratih in izložbenih oknih, škiliva skozi ključavnico, če bi le odkrila kje kakšnega inveturnika, to je človeka, ki se bavi z inventuro. Toda v njej je bila tema, čeprav je bilo le nekaj malega popoldne. Sila je bila pač huda, kajti stare hlače so bile premalo ugledne za mojega neznanega znanca. In ne moreš obleči za svečan dogodek karkoli!

Zato, hejd, kar na dom človeka z inventuro, kajti brez kvasa in hlač nama ni bilo več obstanka. Tako trdno sva sklenila izpeljati zadevo do konca. In sva tudi tu na domu ubogega mučenika zaman razbijala po vratih in z očmi vrtala skozi ključavnico in iskala špranj v vratih. Že sva se hotela iti tolažit v krčmo, ko se je pričelo nekaj odpirati v sobi ali kuhinji in nekdo je nevljudno robantil.

Že se odpro vrata, moj neznani znanec se dostojno prikloni in vljudno pojasni inveturniku težavo, v katero je zašel zaradi inventure. In ta človek, človek z inventuro, je stal pred nama v srajci in spodnjih hlačah in zarjul: »Mar ne vidiš, da imam inventuro! Tak tepec!« In že je odšel in za seboj zaloputnil vrata, kot bi pripadala hiši stanovanjske skupnosti.

In sva odšla v zadregi, kakor oni, ki so mu na procesiji počile hlače od preobilne pobožnosti.

In naju sreča prijazen tovariš, za Medveda ga imajo, in naju vpraša, čemu je treba v adventu tako kislih obrazov. Prijaznemu človeku sva rada pojasnila težave, ki nama jih je prizadela inventura: mi doma brez kruha, on brez dostojnih hlač. »No, če je tako,« je dejal, »potem kar z menoj. Obema bom postregel.«

»Mar nimate inventure?« sva ga vprašala oba hkrati.

»Oh, kaj! Inventuro sem opravil kar mimogrede, kupci zánjo niti vedeli niso.«

In sva šla, jaz po svoj kvas, neznani znanec po svoje hlače. Oba sva bila zadovoljna, in najbrže tudi oni tovariš z inventuro v srajci in spodnjih hlačah.

No, to zgodbo, povedano resnici na ljubo, sem si le hudobno izmislil in je popolnoma neresnična in brez vsake podlage, kakor pravijo umni ljudje.

Bahirov Tunek